

Ἡ ΔΙΑΠΛΑΣΙΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΔΙΑ ΠΑΙΔΙΑ ΕΦΗΒΟΥΣ ΚΑΙ ΝΕΑΝΙΔΑΣ

Συνιστῶμενον ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας ὡς ἐπὶ κατ' ἐξοχὴν παιδικὸν περιοδικὸν σύγγραμμα, ἀληθεὶς παρασχὼν εἰς τὴν χώραν ὑπηρεσίαν, καὶ ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως ὡς ἐνάνγνωσμα ἄριστον καὶ χρησιμώτατον εἰς τοὺς παῖδας.

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑ

ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ: Ἑτησία δραχμαὶ 100. Ἐξάμηνος
δραχ. 55. Τρίμηνος δραχ. 30.

ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ: Αἰγύπτου γρόσια διατμ. 50.—
Ἀμερικῆς δολλάρια 4.— Ἀγγλίας καὶ ὧων ἐν γένει
τῶν ἑλλάν Κρατῶν σελλίνια 10.

Ἐξάμηνιοι καὶ Τρίμηνοι ἀναλόγως.

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

ΙΔΡΥΘΗ ΤΩ 1879

ΙΔΡΥΤΗΣ - ΕΚΔΟΤΗΣ - ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ Π. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Ο ΤΟΜΟΣ ΤΗΣ ΔΙΑΠΛΑΣΕΩΣ

Ἀρχίζει τὴν 1ην Δεκεμβρίου, ἀλλ' αἱ συν-
δρομαὶ ἀρχίζουν τὴν 1ην οἰουδήποτε μηνός.

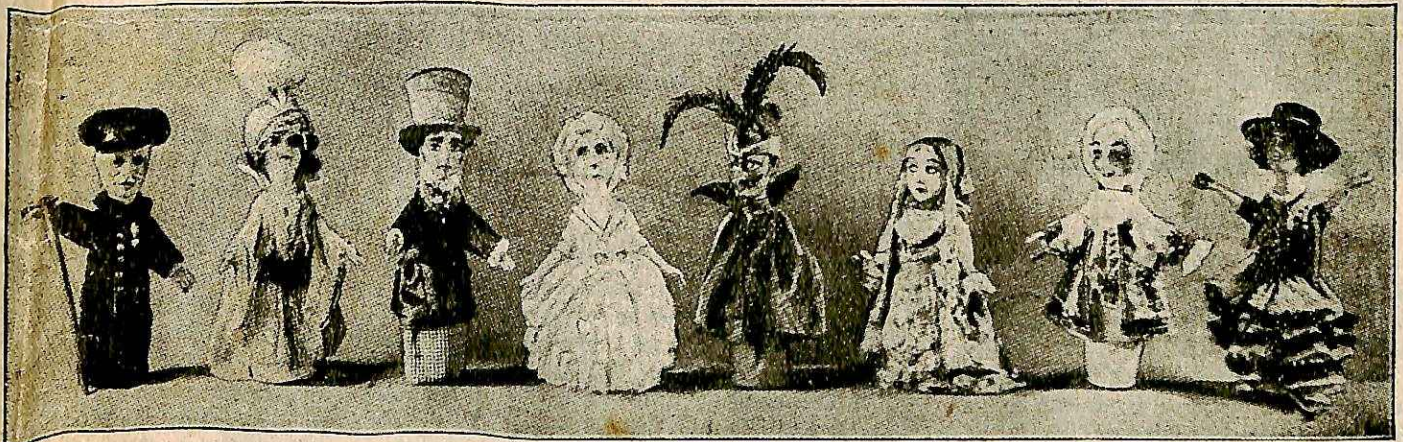
ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Ὁδὸς Εὐριπίδου ἀριθ. 42, παρὰ τὸ Βαρβάκειον.

Περίοδος Β'.—Τόμος 37ος

Ἐν Ἀθήναις, 23 Αὐγούστου 1930

Ἔτος 52ον.—Ἀριθ. 38

Μερικά πρόσωπα τοῦ Γκινιόλ: Ὁ φύλακας, ὁ Ἀστὴρ τοῦ Κινηματογράφου, ὁ δανδῆς, ἡ δούκισσα, ὁ Μεφιστοφελῆς, ἡ Ρωσίδα χορεύτρια καὶ ἡ Σπανιόλα.

Ο ΓΚΙΝΙΟΛ

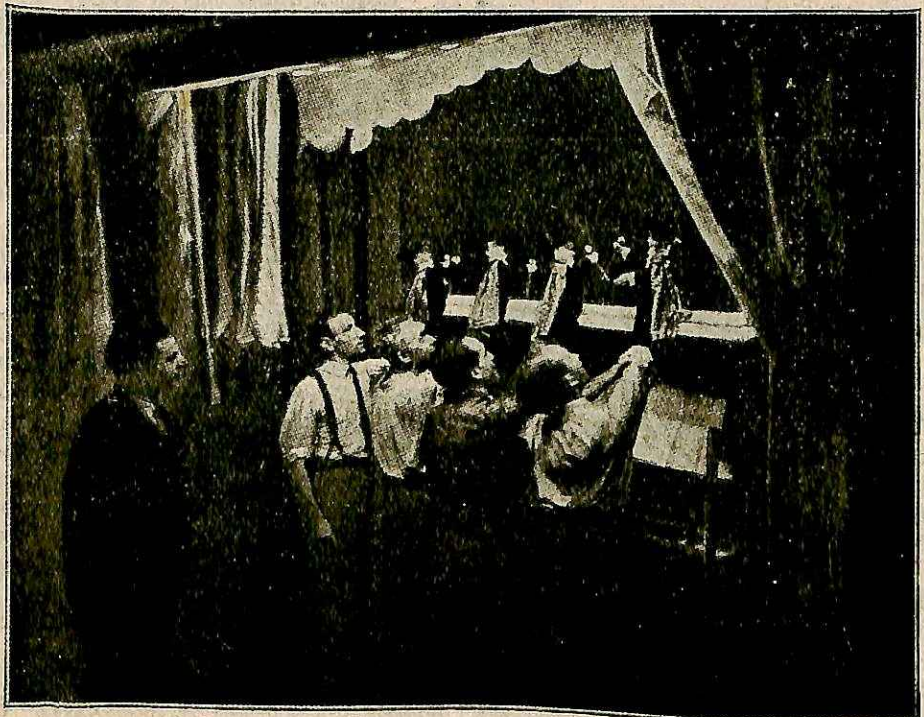
ΤΟ ΘΕΑΤΡΟ ΤΩΝ ΑΝΔΡΕΙΚΕΛΛΩΝ

Γνωρίζετε τὸν Γκινιόλ; Εἶναι ὁ πρω-
ταγωνιστὴς τοῦ θεάτρου τῶν Ἀνδρε-
κέλλων στὴ Γαλλία, κατὰ ἀνάλογο μὲ
τὸν δικό μας Καραγκιόζη, ἢ μὲ τὸν Πα-
σχάλη τοῦ Κονιτσιώτη. Ἐχει ἔμως καὶ
πολλὰς διαφορὰς. Ἐν πρώτοις εἶναι ἀρ-
χιότερος, ἴσως σύγχρονος μὲ τὴν ἀνα-
γέννηση τοῦ θεάτρου στὴ Γαλλία. Ἐπει-
τα εἶναι πολυπλοκώτερος, μὲ κάποιες ἀ-
νώτερες ἀξιώσεις, πού θά ἦταν δύσκολο
νὰ τίς ἀναγνωρίσουμε στὸν εὐτράπελο
Καραγκιόζη μας. Ἄν καὶ δὲν φιλοδο-
ξεῖ νὰ κινήσῃ τὴν περιέργειαν τῶν με-
γάλων, ἀποτελεῖ ἔμως μιὰ διασκεδασ-
τικὴ ἀρτιότητα, καὶ ἀπὸ αἰσθητικῆς ἀκόμα ἀ-
πόψεως, γιὰ τὸ μικρόκοσμον. Ἰσως αὐτὸ νὰ
ὀφείλεται στὸ ὅτι εἶχε τὴν τύχην νὰ πα-
ρακολουθῆται πάντα ἡ ἐξέλιξίς του ἀπὸ
ἀνθρώπους μὲ γούστο, πραγματικοὺς
καλλιτέχνες, πού φρόντισαν γιὰ τὴν ἀ-
νανέωση καὶ τὴν τελειοποίησίν του, ἀν-
τίθετα πρὸς τὸ Καραγκιόζη μας, πού μὲ
μερικὰς παραλλαγὰς, αἰωνίως μαλῶνει μὲ
τὸν Πασᾶ, κοροϊδεύει τὸν Ἀγᾶ καὶ δια-
σκεδάζει εἰς βάρος τοῦ σιὸρ-Νιόνιου.

Οἱ διαφορὰς καὶ ἀπὸ τεχνικῆς ἀπό-
ψεως δὲν εἶναι λίγες. Ὁ «Γκινιόλ» πρῶ-
τα-πρῶτα δὲν ἔχει σκιὰς πού κινεῖται

μὲ ξύλα, ἀλλὰ κούκλες μὲ μεγάλα κε-
φάλια καὶ πιστότατες ἐνδυμασίαις. Κοι-
τάζετε λιγάκι τὴν παράταξιν μερικῶν

πρωταγωνιστῶν, πού συνοδεύει αὐτὰς τίς
λίγες γραμμὰς. Ὁ Ἀστὴρ τοῦ κινηματο-
γράφου, ἡ δούκισσα, ὁ Μεφιστοφελῆς,

Στὰ παρακίνητα: Εἰδικοὶ παῖκτες κινεῖν τὰ Ἀνδρεϊκέλλα.

ή Ρωσίδα χορεύτρια. Η Σπανιόλα, δεν είναι θαύματα εμπνεύσεως και γούστου;

Ε, λοιπόν, αυτοί οι χαριτωμένοι μικροσκοπικοί πρωταγωνιστές δεν διαγράφουν έναν περιορισμένο αριθμό σπαρμαδικών κινήσεων, όπως οι ήρωες του Καραγκιόζη, αλλά περπατούν, χορεύουν, τραγουδούν, μιλούν, σκοτώνονται πάνω στη μικροσκοπική σκηνούλα τους, δίνοντας καταπληκτικά την παραίσθηση της ζωής. Και τούτο επιτυγχάνεται ως εξής: Αντί ποδιών, υπάρχει σε κάθε

κλύζουν το θεατράκι. Μια οικογένεια «γκινιολιστών», ή οικογένεια Ντεζαρτίς, διευθύνει την επιχείρηση.

Όταν πρό όλίγων ημερών ανήγγειλαν την πρώτη τους, το κοινό βρέθηκε μπροστά σε μια πολύ ευχάριστη έκπληξη. Πράγματι, αφιόνοντας την κλασική κωμωδία, αρχίσαν τις παραστάσεις τους με μια πολυτελέστατη, εξυπνότατη... επιθεώρηση, ή όποια δεν καθυστερούσε σε τίποτα από τις επιθεωρήσεις των καλύτερων μουζικ-χόλλς. Διαικίσες περίπου κούκλες με τους ποικιλωτέρους ρόλους έπαιξαν σε είκοσιπέντε νούμερα με εξαιρετική επιτυχία. Μ' α-

τέλειωτα σκηνικά ευρήματα, παρήλασαν πρό των γοητευμένων θεατών: το Άλγέριο (που γιορτάζει τώρα την εκατονταετηρίδα του) ο βαρκάρης του Βόλγα, τα γκέρλες, οι έπίσημοι ξένοι του Παρισιού, ο πρόεδρος της Δημοκρατίας κι όλες οι διασημότητες του γαλλικού θεάτρου με την Μιστενγκέτ και τον Μωρίς Σεβαλιέ επί κεφαλής. Άλλα καλύτερα από κάθε περιγραφή, οι παρατιθέμενες εικόνες με τους ρωσικούς λαϊκούς χορούς και το φινάλε με την θριαμβευτική αποθέωση Μιστενγκέτ-Σεβαλιέ, δίνουν μια ιδέα αυτής της παράστασης.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ Σ. ΒΕΛΙΝΟΓΛΟΥ

ΤΡΕΙΣ ΜΙΚΡΟΙ ΑΕΡΟΠΟΡΟΙ ΣΤΟ ΒΟΡΕΙΟ ΠΟΛΟ

Μυθιστόρημα υπό NORBERT SEVESTRE

— Συνέχεια από το προηγούμενο —

Στυγνός κι άμιλτος, με το κεφάλι ακουμπισμένο στα γόνατα, καθισμένος δίπλα στον αποκοιμισμένο δάσκαλο, ο γέρο μάντης δέ σήκωσε καθόλου τα μάτια του για να ιδεί τους επισκέπτες του. Χωρίς να δώσουν διόλου προσοχή σ' αυτόν, εκείνοι πλησίασαν τον κύριο Άχιλλέα κι άρχισαν να τον ξεκουρούν για να ξυπνήσει.

— Έ, υποκελευστή! Δέ χόρτασες πιά τον ύπνο;

Ο κύριος Άχιλλέας Άντρειωμένος τινάχθηκε με απερίγραπτη τρομάρα.

— Διαμαρτύρομαι, κύριοι! τραύλισε. Λάξετε ύπ' όψει σας πώς είμαι Γάλλος υπήκοος και θά κάνω παραστάσεις...

Έξαφνα σταμάτησε κι έτριψε τα μάτια του. Ακόμη όνειρευόταν; Ποιό ήταν όνειρο και ποιά ή πραγματικότητα; Μπροστά του έβλεπε τον κύριο Τζέφ Στέφενσον και τον Τζάκ Ντόνοου να του δίνουν τα χέρια, αλλά δεν ήταν άκομη βέβαιος για τον εαυτό του. Είχε περάσει τόσες συγκινήσεις, ώστε ήταν διακειολογημένος αν έβλεπε όράματα.

Ο Άμερικανός τον είχε έγκραστησει προσεκτικά μέσα στο έλκηθρο, του είχε σκεπάσει τα πόδια με κουβέρτες, κι' ο δύστυχος παιδαγωγός εξακολουθούσε ακόμη να νομίζει πώς όνειρεύεται ή πώς είχε πάθει παράκρουση, κι' αυτοί που έβλεπε μπροστά του δεν ήταν ο Στέφενσον κι' ο Τζάκ, αλλά ο Σίγκλοο και ο Άγκανός που τον οδηγούσαν στον τόπο του μαρτυρίου του. Εύτυχώς το κρύο και ο καθαρός άέρας τον έκαναν σιγά-σιγά να συνέλθη. Κατάλαβε ότι όσα έβλεπε ήταν αλήθεια, ότι είχε πιά έλευθερωθεί και βρισκόταν στα χέρια φίλων.

— Εμείς κι' οι Έσκιμώοι κλείσαμε ειρήνη, του εξήγησε ο Άμερικανός. Ο Σίγκλοο με ακολουθεί μαζί με τα έλ-

κηθρα των συντρόφων του. Οι δυστυχισμένοι αυτοί ιθαγενείς ψοφούν από την πείνα. Θά τους προμηθεύσουμε ό,τι τους είναι απολύτως απαραίτητο, δίνοντάς τους μερικές από τις προμήθειες της κρυφώνας.

— Ποιάς κρυφώνας; ρώτησε ο κ. Άχιλλέας.

— Ά, ναί, έσείς δεν τη γνωρίζετε, είπε ο Άμερικανός, και του διηγήθηκε χάρις σε ποιό περιεργή σύμπτωση άνακάλυψαν την πολύτιμη αυτή αποθήκη.

Έντωμεταξύ έφθασαν στην κρυφώνα κι' εκεί ο κ. Στέφενσον έλευθέρωσε το δεύτερο όμηρο, έδωσε στους Έσκιμώους τα τρόφιμα που είχαν συμφωνήσει, κι' έφοδίασε και το δικό του έλκηθρο με μερικά τρόφιμα και άλλα πράγματα που χρειαζόνταν. Επιστρέφοντας στο άερόπλοιο, διηγήθηκε στον παιδαγωγό όσα είχαν συμβεί κατά τις τελευταίες αυτές ήμέρες, κι' εκείνος του περιέγραψε τις δικές του περιπέτειες.

Το μόνο που εξακολουθούσε να μένι άνεξηγήτο για τον παιδαγωγό, ήταν οι ιδιοτροπίες της πυξίδας. Κι' αυτός κι' οι μαθητές του περίμεναν με αγωνία την εξήγηση του μυστηρίου από τον κ. Στέφενσον.

Γιά σκεφθήτε λιγάκι, κύριο υποκελευστή, του είπε γελώντας ο Άμερικανός. Τι μπορεί να κάνει μια πυξίδα όταν βρίσκεται στον μαγνητικό πόλο; Παντού βρίσκεται ο νοτιάς κι' ο βοριάς πουθενά. Θέλοντας και μή ή βελόνα της θά παλαύσκει.

— Όστε πήγαμε και στους δυο πόλους; Και στο μαγνητικό και στο γεωγραφικό;

— Βεβαίως, καλέ μου φίλε. Και νά, για ποιό λόγο ήρθε μια στιγμή που δεν καταλαβαίνατε πιά τί σας έλεγε ή πυξίδα. Η θύελλα σας έσπρωχνε προς το βοριά, δεν είναι έτσι; Μά ο βοριάς φθά-

από μια σπασμένη τσαγιέρα. Και τότε, για να το μεταφτεφούν με περισσότερη ευκολία, μ' έσπασαν στα δυό! Τι πόνος, ψυχικός και σωματικός! Με πέταξαν στην αύλη από τότε. Κάπου-κάπου, τα παιδιά με πέρνουν και παίζουν, κι' έχω τότε μεαικές καλές στιγμές. Σπάνιες είναι, αλλά παρηγοριέμαι, όταν συλλογίζομαι ότι το όραίο λουλούδι που είχα άναστήσει, τδβαλαν μέσα στο λαμπρό σαλόνι, που τόχα κάποτε στολίσει κι' εγώ.»

(Άντερσεν)

ΦΩΚΙΩΝ ΘΑΛΕΡΟΣ

ΑΘΗΝΑ·Ι·ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ

ΘΑΛΑΣΣΑ

Άγαπητοί μου,

Τι ευτυχισμένες οι πόλεις που βρίσκονται κοντά σε θάλασσα! Τό λιμάνι, τα λιμανάκια, οι προκυμαίτες, οι μώλοι, οι εξέδρες οι άκρογιαλιές, οι άμμουδιές, τα βραχάκια, τα κύματα, τα φύκια, τα φρύγανα, το ιδώδιο — το εϋώδιο όπως τδλεγε μια γυναίκα του λαού, — τί χαρά, τί άπόλαυση, τί υγεία! Μπάνια, κολύμπια, βαρκάδες, ψαρέματα και, το κυριώτερο, νερό, άφθονο νερό, άτέλειωτο νερό, άνεξάντητο. Νερό για τους δρόμους, τους ύπονόμους και, Θεός φυλάξει τις πυρκαϊές. Έ, έλ' αυτά, μια μεσόγεια πόλη τα στερείται. Και πρέπει να είναι πολύ ευχάριστη μένη, αν βρίσκεται κοντά σε μια λίμνη, κάπως μεγάλη, ή σ' ένα ποτάμι, έστω και μικρό.

Η Άθήνα μας τίποτα, ούτε αυτά. Οι άρχαίοι, φρόνιμοι και προνοητικοί άνθρωποι, την είχαν χτίσει άνάμεσα σε δυό μεγάλα και όραιο ποτάμια. Άλλά με τον καιρό, τα ποτάμια αυτά ξεράθηκαν. Κι' οι νεώτεροι Άθηναίοι βρέθηκαν σε μια πόλη άνυδρη, ξερή, άχημη, γεμάτη σκόνη και ήλιο, σά νάταν σχεδόν στη Σαχάρα. Τι νάκαναν; να την άφιναν; Δεν άφίνεται έτσι εύκολα μια πόλη που λέγεται Άθήνα και σκιάζεται από μιάν Άκρόπολη... Την κράτησαν λοιπόν, την έκαμαν και πρωτεύουσά, αλλά εκείνοι το ζέσουν τί τράβηξαν τα πρώτα χρόνια, όταν ή θάλασσα ήταν ακόμη τόσο μακριά. Γιατί ύστερα μόδρεσαν να φέρουν αυτή τη θάλασσα κοντά: με τα μέσα της γρήγορης συγκοινωνίας, τάτμοκίνητα, τα ήλεκτροκίνητα, τα βενζινοκίνητα... Τώρα τα Φάληρα με τη θάλασσά τους είναι τόσο κοντά μας, που μπορούμε να λέμε πώς κι' ή Άθήνα είναι μια πόλη παραθαλάσσια. Σε λίγα λεπτά της ώρας, ο Άθηναίος κατεβαίνει εκεί κι' έχει όλες τις θαλασσινές χαρές και τις απολαύσεις: μπάνια, κολύμπια, βαρκάδες, περίπατους στακρογιάλια, εϋώδιο και τά ρέστα.

Κατά την παροιμία, όταν το βουνό

δεν πηγαίνει στο Μωάμεθ, ο Μωάμεθ πηγαίνει στο βουνό κι' είναι το ίδιο. Αυτό έκαμαν κι' οι Άθηναίοι με τη θάλασσα: Άφού τα Φάληρα δεν μπορούσαν νάνεβαίνουν στην Άθήνα, οι Άθηναίοι κατεβαίνουν στα Φάληρα με το τραίνο ή με το αυτοκίνητο. Άπό τις Τζιτζιφιές ως στη Γλυφάδα, παντού βρίσκουν την πολυπόθητη θάλασσα. Άλλά τώρα τελευταία έγινε και το άντιθετο: ή θάλασσα, ή ίδια ή θάλασσα, από τα Φάληρα ήρθε στην Άθήνα. Και το θαύμα αυτό, που βέβαια ο Μωάμεθ δεν θά μπορούσε να το κάνει, το έκαμε μια έταιρεία, ή Ούλεντ, που έβαλε σωλήνες και μηχανήματα, κι' από κει-κάτω, τό άλυμυρό νερό, θέλοντας και μή, φτάνει ως τις βρύσες της πόλης μας. Άνοιγεις μια βρύση κι' έχεις όση θάλασσα θέλεις; Καταβρέχεις τους δρόμους, πλένεις τους ύπονόμους, παίρνεις στο σπίτι σου για μπάνιο και, αν πιάσει πουθενά φωτιά, την κατακλύζεις και τί σδύνεις άμέσως. Τι διαφέρει λοιπόν σήμερα ή Άθήνα από μια παραθαλάσσια πόλη; Με τα μέσα της συγκοινωνίας, που έκμηδενισαν σχεδόν την άπόσταση, και με τους σωλήνες της Ούλεντ, που φέρνουν τη θάλασσα ως έδω-πάνω, τά έχει όλα. Και μπορεί να μη δίνη πεντάρα αν ξεράθηκε ο Ίλισός...

Θυμώμαι ακόμη, και γελώ, τις άνοησίες που έλεγαν οι συντηρητικοί, όταν οι φιλοπρόδοι έπρότειναν να φέρνουμε θάλασσα για να καταβρέχουμε τους δρόμους: Τό άλυμυρό νερό βλάπτει! Θάφινη στους δρόμους άλάτι, που ή άντανάκλασή του, με τον ήλιο, θά μας στραβώσει! Θάνακατεύεται με τη σκόνη, θά το άναπνέουμε, θά το καταπίνουμε, και θά παθαίνουμε ένα σωρό άρρώστειες! Έπειτα, με τα νερά των ύπονόμων ποτίζονται οι κήποι, και θά ξεραθούν όλοι άμα είναι θάλασσα!... Εύτυχώς δεν τους άκουσε κανένας αυτός τους άνόητους. Η θάλασσα ήρθε. Κι' όχι μόνο δεν πάθαμε τίποτ' από τα φοβερά κακά που έπρόλεγαν, αλλά κι' οι κήποι ποτίζονται τώρα με καθαρό γλυκό νερό, αντί με το βρωμόνερο των ύπονόμων. Κι' έχουμε καθαριότητα, δροσιά, άπολύμανση, υγεία. Κι' ή πολλή σκόνη έλειψε, κι' ή πολλή λάσπη ακόμη. Γιατί έλ' αυτά δεν ήταν παρά ζήτηση νερού... Κι' όταν το έχουμε τόσο άφθονο, άφότου προστέθηκε το θαλάσσιο για το κατάβρεγμα και το πλύσιμο, δεν φοδύμαστε τίποτα.

Τώρα, χάρη στους θαυματουργούς αυτούς σωλήνες της Ούλεντ, έγινε και κάτι άλλο όραίο και χρήσιμο: Κήποι με δεξαμενές για τα μπάνια των παιδιών. Αδύτες τις ήμέρες έγκαινιάσθηκε ο πρώτος εκεί στο τέρμα της όδου Άχαρμών. Άλλά γίνονται κι' άλλοι σε διάφορα μέρη της πόλης. Και μπορείτε να φαν-

τασθήτε τη χαρά, την ευτυχία των μικρών παιδιών, — των φτωχόπαιδων, που δεν μπορούν να κατεβαίνουν καθεμέρα στα Φάληρα και στις Γλυφάδες, — που θάχουν τώρα και τη θαλασσούλα τους: Μια μεγάλη δεξαμενή μέσα σ' ένα όραίο κήπο, όπου θά κάνουν το μπάνιο τους και θά μαθαίνουν κολύμπι. Στην όδον Άχαρμών γίνεται τώρα μεγάλο πανηγύρι από τον παιδόκοσμο της γειτονιάς. Άγοράκια και κοριτσάκια, με τα μπανιέρα τους, βουτούν στη δεξαμενή σαν παπάκια. Στην αρχή τάμάθητα φοβούνται, διστάζουν, μερικά κιάλα κλαίνε. Γρήγορα όμως πέρνουν θάρρος, και γελούν, και παίζουν, και χαίρονται, και δεν θέλουν πιά να βγούν. Άλήθεια ή μεγαλύτερη δυσκολία των μαννάδων δεν είναι πώς να κάνουν τα παιδιά τους να μπουν στο νερό, αλλά πώς να τα καταφέρουν ύστερα να βγούν και να ντυθούν για να φύγουν.

— Έλα, Ντίνο μου, κι' είν' άργά...
— Άκόμα λίγο, μαμμάκα...
— Φτάνει πιά, Μιμίκα, έλα!...
— Τώρα, μαμμάκα. Άς βγή πρώτα ο Δελές...

Έννοείται πώς το νερό ανανεώνεται κάθε τέταρτο της ώρας, κι' έτσι τα παιδάκια κολυμπούν πάντα σε μια καθαρή θαλασσούλα, δροσερή και φρέσκα σαν τη μεγάλη. Νά λοιπόν το θαύμα: Τό βουνό, αυτή τη φορά, ήρθε στο Μωάμεθ, ή θάλασσα άνέβηκε στην Άθήνα. Οι μεγάλοι μπορούν να κάνουν το θαλάσσιο λουτρό τους στο σπίτι τους ή στο ύδροθεραπευτήριο: τα παιδιά σ' αυτούς τους κήπους με τις μεγάλες δεξαμενές.

Σας άσπάζομαι ΦΑΙΔΩΝ

ΤΟ ΠΟΝΤΙΚΙ

[Μύθος του Τολστόϊ]

Ένα ποντίκι ζούσε στη σιταποθήκη ενός χωρικού. Τό πάτωμα είχε μια μικρή τρύπα κι' από την τρύπα αυτή έπεφτε το σάρι σπειρί-σπειρί μέσο στη φωλιά του ποντικιού.

Ζούσε λοιπόν ευτυχισμένο.

Μια μέρα όμως το κατέβηκε ή ιδέα να δείξη την ευτυχία του και στους άλλους. Ροκάνισε τότε με τα δόντια του το σανίδι, μεγάλωσε την τρύπα του πατώματος κι' ύστερα προσκάλεσε κι' άλλα ποντίκια σε τραπέζι.

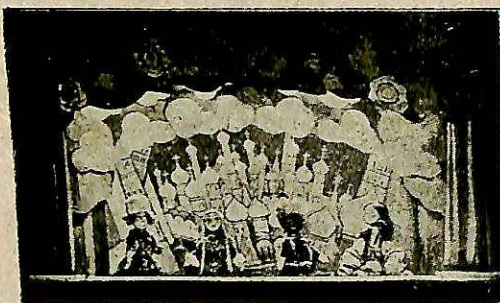
— Έλάτε, τους είπε, στο σπίτι μου να φάτε. Έχει φαί για όλους σας.

Όταν όμως πήγαν οι καλεσμένοι στη φωλιά του φίλου του, δεν βρήκαν ούτε ένα σπειρί σάρι να φάνε.

Ο νοικοκύρης είχε ιδεί τη μεγαλωμένη τρύπα στο πάτωμα και την έφραξε καλά.

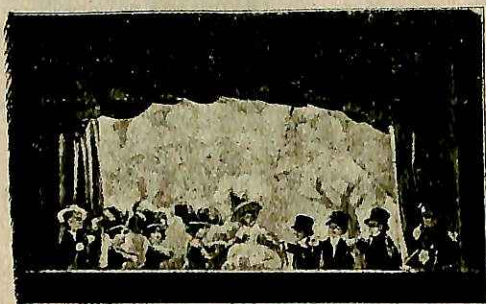
Έτσι το ποντίκι έχασε την ευτυχία του, που ήθελε να τη δείξη στον κόσμο.

Ζ. Φ.

Λαϊκοί ρωσικοί χοροί

κούκλα ένα χερούλι με το όποιο την κρατά, στή... παρασκήνια, ένας ειδικός παίκτης. Η εικόνα που παραθέτομεν εξηγεί καλά αυτό τον τρόπο. Ένας όρισμένος αριθμός απ' αυτούς τους παίκτες εξασφαλίζει και τη δυσχερέστερη έκτέλεση. Γιατί, πρέπει να ξέρετε, το θέατρο του Γκινιόλ δεν άρκείται να δίνη στο κοινό πάντα το ίδιο έργο μ' άσήμκντες προσθαφαιρέσεις. Στο ρεπερτόριό του — κι' ίσως σ' αυτό να όφείλεται ή ύπεροχή του — όλα τα παραμύθια της παιδικής ήλικίας έχουν πάρει τη γοητευτικότερη μορφή, εκτός

Φινάλε: Η άποθέωση της Μιστενγκέτ και του Σεβαλιέ.

από τη σάτυρα προσώπων και πραγμάτων, σάτυρα άνώδυνη και χαριτωμένη, που φέρνει άκράτητα γέλια, κι' από τις έξυπνες παρωδιές των γνωστοτέρων άριστουργημάτων της γαλλικής σκηνής.

Όπως πέρσι στο θέατρο των Ήλυσιών, φέτο στο Πάρκο Μονσουρώ, σε μια μικρή σκηνούλα τοποθετημένη στο ύπαιθρο, ο Γκινιόλ είναι κάθε βράδυ στις δόξες του. Όλος ο μικρόκοσμος του Παρισιού, και πολλοί μεγάλοι, που δεν μόδρεσαν να πάνε στην έξοχή, κατα-

ΣΕΛΙΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΩΝ

ΡΟΔΩΝ ΘΑΝΑΤΟΣ

Πώς τὰ λυπάμαι τ' ἄσπρα τὰ
[τριαντάφυλλα
που στέκουν στὸν κρυστάλλινο
καὶ γέρνουν μαραιμένα τὰ κεφάλια τους
καὶ ξεψυχοῦν βουβά κι' ἀγάλλονται
[ἀγάλλονται!
Πώς τὰ λυπάμαι τ' ἄσπρα τὰ
[τριαντάφυλλα
που στέκουν στὸ κρυστάλλινο
[ἀνθογαυάκι.
Τὰ φύλλα κι' ἂν μαδήσανε τὰ
[κάτασπρα,
ἢ εὐδιά τους ὅμως πάντα μένει
κι' εἶναι καὶ πιδ γλυκεῖα τώρα
[ποῦ πέθαναν,
εἶναι γλυκεῖα κι' ἄς εἴναι μισο-
[σβυσμένη.
Τὰ φύλλα κι' ἂν μαδήσανε τὰ
[κάτασπρα,
ἢ εὐδιά τους ὅμως πάντα μένει.

Πώς μοιάζει κι' ἡ ζωὴ μας τὰ
[τριαντάφυλλα
που στέκουν στὸ κρυστάλλινο
[ἀνθογαυάκι
καὶ γέρνουν μαδημένα καὶ πε-
[θαίνονται
καὶ ἡ μυρωδιά τους σβύνει ἀγά-
[λι-ἀγάλλονται!
Πώς μοιάζει κι' ἡ ζωὴ μας τὰ
[τριαντάφυλλα
που στέκουν στὸ κρυστάλλινο
[ἀνθογαυάκι.
Αὐτὴν Ῥόδου

Η ΦΥΓΗ

Εἶχε πάρει τὴν ἀπόφασή της.
Δὲν ἦταν ζωὴ πιά αὐτὴ! Αὐτοῖς
θὰ σηκώνονταν πρῶτ-πρῶτ καὶ
σιγά-σιγά θ' ἄνοιγε τὴν πόρτα
καὶ θάφευγε. Κανείς δὲν θὰ τὴν
παίρνε εἰδηση. Ὁ πατέρας της
ἔλεγε σὲ δουλειὰ κι' ἡ μητέρα
της θὰ κοιμήται στὴν ἄλλη
κάμαρα. Ὅσο γιὰ τὴν Μαρούλα
καὶ τὸ Νάσο, αὐτοὶ ἄς τὸ μά-
θαιναν, δὲν τὴν ἔμελε. Ἦσαν
ἀμέλειά ἀπ' αὐτὴ τὴ σκέψη ἡ Πε-
τρούλα μαζεύτηκε στὸ ἀχυρένιο
στοματάκι της κι' ἀποκοιμήθηκε.
Στ' ὄνειρό της εἶδε τὴν μητέρα της
ποῦ τὴν ἔδερε γιὰτὶ ἔσπασε ἕ-
να σταμνί. Μὰ τώρα δὲν καθόταν
ὅπως ἔκανε στὴν πραγματικότη-
τα, κλαμένη καὶ φοβισμένη, πα-
ρὰ ἔτρεχε γιὰ νὰ σωθῇ. Ἐκεῖ
ποῦ ἔτρεχε, χωρίς νὰ τὴν κατα-
λάβῃ, ἐνοῦσε, ὡ θαύμα! νὰ γί-
νεται ἕνα πουλάκι καὶ νὰ πετᾷ
ἀπ' τ' ἀνοιχτὸ παράθυρο...
Κι' ἡ Πετρούλα ἔβλεπε. Μό-
λις χάραξε. Ἦταν τόσο ἐρη-
σασμένη ἀπ' τ' ὄνειρό της, ὥ-
στε αἰσθανόταν τὸν ἑαυτὸ της
σὺν πουλάκι μὲς στὸ κλουβί, καί
ἤθελε ὅσο τὸ δυνατό πιδ γρή-
γορα νὰ πᾶρῃ ἐξω στὸν ἀέρα, νὰ
ἐλευθερωθῇ ἀπ' τὴ σκληριὰ τῆς
κακίας μητέρας. Ὡστόσο, δίχως
νὰ θέλῃ ἔκανε κάποιο κρότο καί
π' ἀδελφάκια ἔσπιναν.
— Πετρούλα, τῆς λέει ὁ Νά-
σος τρομαγμένος, γιὰτὶ σηκώθη-

κες τόσο πρῶτ; — Πετρούλα, ψι-
θύριζε κι' ἡ Μαρούλα, τρέβοντας
τὰ μάτια της.
Τὰ χωριατόπουλα ἦταν μαθη-
μένα νὰ σηκώνονται πρῶτ, ὅχι
ὅμως καὶ πρὶν ξημερώσει καλά.
Κι' αὐτὴ ἡ μισοσκοτεινιά, ποῦ
ἦταν στὸ φτωχὸ τους δωμάτιο,
κι' ἡ μισόγυμνη Πετρούλα, ποῦ
πηγαίνονταν, τοὺς τρόμαζε.
— Σοῦτ' ἂν κάνει ἡ Πετρούλα.
Ἀκούστε νὰ σᾶς πῶ. Θὰ φύγῃ!
— Θὰ φύγῃς; μουρμουρίζαν
κλαυψιόρια γιὰτὶ, Πετρούλα;
Ἐκεῖνη δὲ μίλησε. Χαμήλω-
σε τὰ μάτια της τὰ δακρυσιμένα.
— Ὑστερα εἶπε:
— Θὰ πάω στὸ πέρα χωρὶς νὰ
βρῶ τὴ γαγιά μου, ποῦ μ' ἀγα-
πά· ἐδῶ δὲν μ' ἀγαποῦνε.
— Καὶ μεῖς;
— Ὡ, ἐσεῖς μ' ἀγαπάτε, τὸ ξέ-
ρω, μὰ καὶ σᾶς... σᾶς ἀγαποῦν.
Νὰ εἶχα κι' ἐγὼ τὴ μαννούλα
μου...
Κι' ἄρχισε νὰ κλαίῃ σιγά.
Μὰ ὅσα κι' ἂν τῆς ἔλεγαν, ἡ-
ταν ἀδύνατο νὰ τὴν κρατήσουν.
Θὰ φύγῃ, θὰ φύγῃ, μουρμουρί-
σε μὲς στ' ἀναφυλλήτῃ της.
Τότε σηκώθηκαν ὁ Νάσος κι'
ἡ Μαρούλα καὶ τῆς ἐτοίμασαν
τὰ δέματα. Τῆς δώσανε φοιμὶ,
τυρί, σῦκα κι' ὅτι ἄλλο βρήκα-
νε φυλαγμένο στὸ ντουλάκι τῆς
κάμαρας. Τὴν κουκουλώσανε μ'
ἕνα μποξάκι, γιὰτὶ ἦταν χειμῶνας
κι' ἔκανε πολὺ κρύο. Τὴ φίλη-
σαν κλαίγοντας.

— Ἀντίο, στὸ καλὸ, Πετρούλα,
νὰ μᾶς θυμᾶσαι...
— Ἀντίο, Νάσο, Μαρούλα,
καὶ μὴν πῆτε τίποτα!
— Ἐννοια σου, ἀδελφούλα!...
Τὰ παιδιὰ κλαίγανε. Μὲς στὴ
λύπη τους, δὲν συλλογίστηκε
νὰ τῆς δώσουνε παπούτσι νὰ
φορέσῃ, κι' ἡ Πετρούλα, ποῦ δὲν
εἶχε δικὰ της, ἔφυγε ξυπόλητη...
Κι' ἔσπερε τὰ μικρὰ του ποδα-
ράκια τὸ κοριτσάκι αὐτὸ τῶν ἐν-
τεκα χρόνων, ποῦ φαίνόταν
μόλις ὅκτῳ μὰ ποῦ εἶχε τόση
δύναμη μέσα του. Εἶχε γεννη-
θεῖ μ' ἐλευτέρη καὶ περὶ φανῆ
ψυχὴ καὶ δὲν μπορούσε ν' ἀνε-
χθῇ κανένα ζυγὸ, καμμιὰ τυ-
ραννία. Ἦταν ἀπ' τῆς ψυχῆς
ποῦ ἀποφεύγουν τὴν κακία καὶ
ζητᾶνε τὴ χαρὰ τῆς ζωῆς στὴ
στοργικὴ ἀγάλη γιὰτὶ μόνο αὐτὴ
μπορεῖ νὰ τὴ δώσῃ. Στὴν ἀρχὴ
εἶχε μιὰ τέτοια χαρὰ ποῦ δὲν
αἰσθανότανε κανένα κρῶν κι'
ἄρχισε νὰ τρέχῃ καὶ νὰ σιγο-
τραγουδῇ.

— Ὑστερα ὅμως, ἀφοῦ περπά-
τησε κάμποσο, κατάλαβε πὼς ἡ-
ταν ξυπόλυτη καὶ κρῶνε φοβε-
ρά. Μὰ δὲν εἶπε τίποτα. Στα-
θῆκε στὴ γωνιά ποῦ διασταυ-
ρώνονταν δύο δρόμοι.
— Αὐτὸς ἡ ὁ ἄλλος;
Δὲν ἤξερε ποῖον ν' ἀκολουθῇ-
σῃ. Κάποιος χωριανὸς περνοῦσε
μὲ δύο ντενεκέδες γάλα. Τὴν
κοίταξε παράξενα.

— Ποῦ πᾶς, κορίτσι μου;
— Στὸ πέρα χωρὶς.
— Στὸ πέρα χωρὶς!.. Μὰ ξέρεις,
παιδάκι μου, πὼς δέκα ὥρες δὲ
σεφτάνουν; Δὲν θ' ἀποσώσῃς
γιὰτὶ εἶναι κρῶν κι' εἶσαι μικρὸ.
Ἡ Πετρούλα μετάνοιωσε γιὰ
μιὰ στιγμή, μὲ ὕστερα.
— Δεῖξέ μου τὸ δρόμο, εἶπε,
θὰ πάω!
Κι' ἄρχισε πάλι νὰ τραβᾷ τὸ
μονοπάτι γρήγορα... Ἦταν συλ-
λογισμένη... Τάχα ἔκανε κα-
λὰ ποῦ ἔφυγε, καὶ δὲν ἦταν κα-
λύτερα νὰ γυρίσει πίσω στὴ Μα-
ρούλα καὶ στὸ Νάσο ποῦ τὴν
ἀγαποῦσαν; Μὰ ὅχι! Τὸ χέρι
τῆς κακίας μητέρας ποῦ εἶχε
τόσες φορὲς πέσει ἀγριο ἀπάνω
της, τὴν ἔκανε νὰ φεύγῃ μα-
κριά, ὅσο μπορούσε πιδ μα-
κριά... Θὰ πῆγαινε ἐκεῖ κάτω,
στὴν ἐστὴ ἀγκαλιὰ τῆς γαγιάς
της. Θάφτανε! Νά, σὲ λίγο κί-
σας θάφτανε... Θὰ κτυποῦσε,
θὰ τῆς ἀνοίγαν τὴν πόρτα. «Ὡ,
καλὸς τὸ, καλὸς τὸ παιδάκι μου,
καλὸς τὰ μάτια μου τὰ δυό!» ἔ-
τσι ὅπως τῆς ἔλεγε κι' ἡ μακα-
ρίτισσα ἡ μητέρα της ὅταν ζοῦ-
σε. Καλὸς τὰ μάτια μου τὰ δυό!
Κι' ἐκεῖνη θὰ τῆς φιλοῦσε τὰ
χέρια, τὰ πόδια, τὰ σπῆρα μαλλιά,
καὶ θάλαιγε μὲς στὴν ποδιά της

Περπατοῦσε, περπατοῦσε ἡ
Πετρούλα κι' ὅλο τὰ βλεπε αὐτὰ
σὰν δράμα. Καὶ τόση αὐτὸ
τῆς εἶνε δύναμη, θάρρος. «Ἄρα
ὁ ἥλιος πλησίασε στὴ μέση τοῦ-
ραντοῦ, ἡ Πετρούλα πείνασε. Κά-
θισε τότε στὸ πεζούλι μιᾶς πέ-
τεινης γέφυρας κι' ἄρχισε νὰ
τρώει μ' ὀρεξὴ τὸ φοιμὶ, τὸ τυρί
καὶ τὰ σῦκα. Ὑστερα ἔσκυψε
στὸ παγωμένο νερὸ τοῦ ριακιοῦ,
ἔβαλε τὴ φούχτα της καὶ ἤπιε
ὅσο νὰ ξεδιψᾷσει... Ἐνας στε-
ναγμὸς ἀνακούφισης ἔφυγε ἀπ'
τὰ δύναντα στηθάκια τοῦ παιδιοῦ.
Εἶχε ἀναλάβῃ δυνάμεις. Πιδ
πέρα ὅμως αἰσθάνθηκε τὰ μάτια
της βαρεῖα καὶ τὴν ἀνάγκη τοῦ
ὕπνου. Μὰ ὅχι, ὅχι, ἔπρεπε νὰ περ-
πατῇ, νὰ περπατῇ ἀκόμη πολὺ.

Τώρα ὁ ἥλιος χάθηκε. Τὸ σού-
ρουπο ἄρχισε νὰ φτάνῃ. Ὁ οὐ-
ρανὸς νὰ σκοτεινιάζῃ.
Ἡ Πετρούλα ἄρχισε νὰ φοβᾷ-
ται. «Ὅλα γύρω της θάροῦσε
πὼς τῆς μιλοῦσαν. «Πετρούλα,
Πετρούλα, τῆς ἔλεγε τὸ νερὸ
ποῦ ἔτρεχε, τρέχα τρέχα σὰν καὶ
μένα γιὰ νὰ μὴ βραδυαστῇς.
— Πετρούλα, τῆς ἔλεγαν τὰ
χαμόμηλα, γύρε νὰ ξεκουραστῇς
στὴν ἀγκαλιὰ μας! Εἶσαι τόσο
κουρασμένη! Τὰ μάτια σου κλει-
οῦνε καὶ τὰ πόδια σου σέρνονται.
— Πετρούλα, τῆς φώναζαν πιδ
κεῖ τὰ δέντρα μὲ τῆς πυκνὲς
φυλλοσιές, ἔλα κοντὰ μας γιὰ νὰ
σὲ προφυλάξομε ἀπ' τὸ χιόνι.
Σὲ λίγο θὰ χιονίσῃ.» Κι' ἀλήθεια
τὸ χιόνι ἄρχισε νὰ πέφτει φίλ-
φιλῶ, κι' ὕστερα πιδ πυκνὸ ὡς
ποῦ σὲ λίγο τῶς στρώσει.

Ἡ Πετρούλα εἶχε σχεδὸν χά-
σει τὸ δρόμο. Ὁ φόβος καὶ τὸ
κρῶν μαζί τῆς εἶχαν παραλύσει
κάθε δύναμη. «Ἀχ! φώναξε.
Νάμουνε κοντὰ σταδελφάκια μου,
στὸ φτωχὸ μας σπιτάκι!.. Τώ-
ρα παγώνω. Θεέ μου, πὼς πα-

γώνω!» Καὶ τὴν ἔπιανε τὸ κλά-
μα... Τότε βρόδῃκε μπροστὰ της
μιὰ καλυβούλα. Ἦταν σὰ νὰ
τῆς φώναζε: «Ἐμπα μέσα νὰ
ξεσταθῇς λιγάκι». Μὰ ἡ Πε-
τρούλα δὲν μῆλκε, φοβήθηκε.
Θέλησε νὰ τρέξῃ, μὰ δὲν μπο-
ροῦσε. Τὸ χιόνι ἔπεφτε ἀπάνω
της καὶ τὴν παγώνει. Ταῦτιά της
βούζιζαν, ἡ καρδιά της κτυποῦσε
ἀραιὰ λὲς κι' εἶχε περῶσει. Καὶ
τότε τὰ κυκαρίσια γύρανε λυ-
πημένα τῆς κορυφῆς τους καὶ ψι-
θύριζαν: «Πετρούλα δὲν πεθα-
νῇ!» Ἦταν τὰ κυκαρίσια τοῦ
νεκροταφείου τοῦ χωριοῦ. Ἡ
Πετρούλα εἶχε φτάσει στὸ πέρα
χωριό! Μὰ τὰ πόδια της ἦταν
ἀλύγιστα καὶ σὰν ξένα, τὸ στό-
μα της κλειστὸ καὶ μελανό, τὰ
μάτια της χωρίς καμμιὰν ἔκφρα-
ση, καὶ τὸ χιόνι ἔπεφτε πυκνὸ
καθὼς καὶ τὸ σκοτάδι.

Ἐκανε ἀκόμα μερικὰ βήματα
κι' ἔπεσε ἀναίσθητη πάνω στὸ
χιόνι... «Γιαγιά!...» εἶπε γιὰ
τελευταία φορὰ.
Μιὰ γριὰ βγήκε ἀπὸ μιὰ πόρ-
τα καὶ προχώρησε... Σιγαλά!
«Ποῦς νὰ μὲ φωνάξῃς ἄραγε;»
Προχώρησε ἀκόμα... Σκόνταψε
κάπου... «Κάπου σκυλὶ θάνατ',
ψιθύρισε, κι' ἔκλεισε τὴν πόρτα!
Φιλόσοφῃ

Μιὰ γριὰ βγήκε ἀπὸ μιὰ πόρ-
τα καὶ προχώρησε... Σιγαλά!
«Ποῦς νὰ μὲ φωνάξῃς ἄραγε;»
Προχώρησε ἀκόμα... Σκόνταψε
κάπου... «Κάπου σκυλὶ θάνατ',
ψιθύρισε, κι' ἔκλεισε τὴν πόρτα!
Φιλόσοφῃ

Φιλόσοφῃ

Φιλόσοφῃ

Φιλόσοφῃ

Φιλόσοφῃ

Φιλόσοφῃ

Φιλόσοφῃ

ΓΕΡΟΙ ΚΑΙ ΝΕΟΙ

ΠΑΡΑΜΥΘΙ

— Συνέχεια ἀπὸ τὸ προηγ. καὶ τέλος —
Ἐκεῖ συλλογίστηκε τὸ γέρο πατέρα
του κι' ἀποφάσισε νὰ πάρῃ τὴ συμβου-
λή του καὶ σ' αὐτὸ τὸ ζήτημα.
Ὅταν πῆγε καὶ τοῦ τὸ εἶπε, χαμογέ-
λασε πάλι ὁ πατέρας του καὶ τοῦ ἀπάν-
τησε:
— Μπορεῖ νὰ ξέρῃς πολλὰ γράμμα-
τα, μὰ γιὰ νὰ κάνῃς αὐτὸν τὸν κατάλο-
γο, θὰ περάσουν πολλές βδομάδες, καὶ
πάλι, κάτι θὰ τοῦ λείπῃ. Ἐγὼ ποῦ εἶ-
μαι ἀγράμματος, ἔχω τὴν πείρα ποῦ
εἶναι ἀδύνατο νὰ τὴν ἔχετε σεις οἱ νέοι,
καὶ μ' αὐτὴν θὰ σοῦ λύσω τούτη τὴ
στιγμὴ μὲ δύο λόγια τὴν ἀπορία σου.

Νὰ πῆς τοῦ Βασιλιά, ὅτι κατάλογος
δὲν χρειάζεται γι' αὐτὰ, παρὰ νὰ μάθῃ
πὼς ὅσα ζῶα γεννοῦν αὐγά, ἔχουν τὰ
μάτια στὰ πλάγια τοῦ κεφαλοῦ τους,
καὶ ὅσα ζῶα κάνουν παιδιὰ ὅπως οἱ ἄν-
θρωποι, αὐτὰ ἔχουν τὰ μάτια ἐμπρός,
κάτω ἀπὸ τὸ κούτελό τους.»

Ὁ γραμματικὸς, ὕστερα ἀπὸ τὴν τρί-
τη ἡμέρα ποῦ τελείωσε ἡ διορία ποῦ
εἶχε πάρει γιὰ τὸν κατάλογο, παρουσιά-
στηκε στὸ Βασιλιά καὶ τοῦ εἶπε ἐκεῖ-
να ποῦ ἔμαθε ἀπὸ τὸν πατέρα του, γιὰ
τὴν θέση τῶν ματιῶν τῶν ζώων, καὶ πὼς
ἂν ἤθελε, θὰ τοῦ ἔκανε καὶ τὸν κατάλο-
γο, ποῦ αὐτὸς τὸν ἔδωκε περιττὸ πιά.
Ὁ Βασιλιάς ἀκούοντάς τον τοῦ εἶπε:
— «Κατάλογο δὲ θέλω, γιὰτὶ αὐτὸ
ποῦ μοῦ εἶπες εἶναι πολὺ πρακτικὸ καὶ
σωστὸ, μὰ δείχνει πὼς κι' αὐτὸ δὲν τὸ
βρήκες μόνος σου· εἶναι φῶς φανέρι ὅτι
κάποιος γέρος στὸ μαρτύρησε».

Πάλι ὁ γραμματικὸς ἀρνῆθηκε πὼς
τοῦ τέλει γέρος κι' ἔλεγε πὼς μόνος του
τὸ βρήκε.
Ὁ Βασιλιάς ἔκανε κι' ἐδῶ πὼς
τὸν πίστεψε, μὰ γιὰ νὰ τὸν δοκιμάσῃ
ἄλλῃ μιὰ φορὰ ἀκόμη, καὶ στὸ τέλος
γιὰ νὰ τὸν ξεσκεπάσῃ, ἔλλαξε τὴν κου-
βέντα καὶ κοιτάζοντάς τον κατὰματα
τοῦ εἶπε:

— «Δοξαριάζω ἀπὸ καὶρό, νὰ πάω
μὲ τὸ γλυκοχάραγμα στὴν κορφή τοῦ με-
γάλου βουνοῦ, καὶ ἀπὸ ἐκεῖ νὰ ἰδῶ τὸν
ἥλιο τὴ στιγμὴ ποῦ θὰ βγῇ νὰ φωτίσῃ
τὸν κόσμον. Ἐρχεσαι νὰ μοῦ κάνῃς συν-
τροφία, νὰ ξεκινήσουμε μαζί, καὶ νὰ
φτάσουμε ἐκεῖ καμμιὰ ὥρα πρὶν φέξῃ;»

— «Εἴμαι στὴ διαταγὴ σου Πολυχρο-
νεμένε μου.
— «Ἐτοίμασου καὶ πάρε μαζί σου ὅ, τι
χρειάζεται νὰ φᾶμε στὴν ἐκδρομὴ αὐτὴ.
Ὁ γραμματικὸς, σὰν βράδυασε, πῆγε
πάλι στὸν πατέρα του καὶ τοῦ ἱστορίσε
τί εἶπε γιὰ τὰ μάτια τῶν ζώων στὸ Βα-
σιλιά, καὶ πὼς ἐκεῖνος, ἀφοῦ τὸν ἀκουσε
προσεχτικῶς, ἔδειξε πὼς δὲν τὸν πίστεψε
καὶ πὼς ἀμέσως ἄλλαξε κοῦβέντα καὶ τοῦ
εἶπε νὰ πῆγαιναν ἀκδρομὴ μαζί, γιὰ νὰ

βλέπανε, τὴν αὐγὴ, τὸν ἥλιο ποῦ θὰ
βγαίῃ, καὶ τὴν ὥρα ποῦ τοῦ ἔλεγε γιὰ
τὸν ἥλιο ποῦ θὰ βγαίῃ, ἐκάρφωσε τὰ
μάτια του περιέργῃ ἐπάνω του.

— Ἀ! τοῦ λέει ὁ πατέρας του χαμο-
γελώντας, ἐδῶ θάρρῳ ὁ Βασιλιάς σοῦ
ἐτοιμάζει ἄλλῃ δοκιμὴ. Ὑποψιάζομαι
πὼς θὰ σοῦ πῇ νὰ προσέχετε, ποῖος
ἀπὸ τοὺς δύο σας θὰ πρωτοεἶδῃ τὸν ἥ-
λιο σὰν θὰ βγαίῃ.

Γι' αὐτὸ σὺ, ἄμα θὰ βρεθῇτε στὴν
κορφή τοῦ βουνοῦ, νὰ μὴν κοιτάζῃς κα-
τὰ τὴν ἀνατολή, παρὰ νὰ κοιτάζῃς κατὰ
τὴ δύση, γιὰτὶ ἐκεῖ θὰ φανῇ καὶ θὰ
χτυπήσῃ ἡ πρώτη ἀχτίδα ποῦ θὰ βγά-
λῃ ὁ ἥλιος.

Ἀμα τὴν ἰδῇς, νὰ γυρίσῃς καὶ νὰ τοῦ
πῆς: ὁ ἥλιος βγήκε, νὰ ἡ πρώτη του
ἀχτίδα, καὶ νὰ τοῦ τὴν δείξῃς ποῦ θὰ
φαίνεται στὴ δύση.

Ὅταν τὴν ὀρσιμένη ἡμέρα καὶ ὥρα,
φτάσανε στὴν κορφή τοῦ βουνοῦ, ὁ
Βασιλιάς μὲ τὸν γραμματικὸ του, καὶ
κάθησαν σ' ἕνα βράχο νὰ ξεποστᾶσουν
λίγο, εἶπε ὁ Βασιλιάς:

— «Ἄς προσέχουμε τώρα ἀπ' ἐδῶ
ποῦ εἴμαστε, ποῖος ἀπ' τοὺς δύο μας
θὰ πρωτοεἶδῃ τὸν ἥλιο σὰν θὰ βγαίῃ».
Καὶ λέγοντας ἔτσι, στύλωσε τὰ μάτια
του κατὰ τὴν ἀνατολή, μὰ κάπου-κά-
που τὰ λόξευε καὶ κοίταζε τὸν γραμ-
ματικὸ του ποῦ ἦταν γυρισμένος κατὰ
τὴν δύση· καὶ ὅταν ἐκεῖνος, μάτιασε
σ' αὐτὴν τὴν πρώτη ἀχτίδα τοῦ ἡλιοῦ,
εἶπε μὲ χαρὰ στὸν Βασιλιά:

— «Πολυχρονεμένε μου, νομίζω πὼς
ἐγὼ πρωτοεἶδα, τώρα, τὸν ἥλιο ποῦ
βγαίνει».

— Ποῦ εἶναι τὸς; ἐγὼ δὲν τὸν βλέπω
ἀκόμη.

— Νὰ οἱ πρῶτες του ἀχτίδες ποῦ
χτυπήσανε στὴ δύση.

Γύρισε τότε κατὰ κεῖ ὁ Βασιλιάς, καὶ
σὰν τῆς εἶδε τοῦ εἶπε:
— «Ἐχρὲς δίκιο, βγαίνει ὁ ἥλιος, μὰ
κι' ἐγὼ ἔχω πιδ μεγάλο δίκιο, νὰ
πιστεύω πὼς ὅλα αὐτὰ τὰ βρίσκεις μὲ
τῆς συμβουλὲς κάποιου γέρου, ποῦ μόνο
ἐσὺ ξέρεις τὸν κρυφῶνα του, καὶ ὅσο
καὶ νὰ μοῦ τὸ ἀρνῆθῃς, αὐτὴ τὴ φορὰ
δὲν θὰ σὲ πιστέψω!

Κι' ἐξακολούθησε.
— Ἐγὼ, σὲ λίγες μέρες, σοῦ δίνω τὴν
κόρη μου, σὲ κάνω παιδί μου καὶ διά-
δοχό μου· πές μου νὰ ζήσῃς ποῖος γέ-
ρος σοῦ τὰ λέει καὶ τὰ βρίσκεις, καὶ
ποῦ εἶναι κρυμμένος;

— Δῶσε μου τὸ λόγο σου, τοῦ ἀπάν-
σε ὁ νέος, πὼς δὲν θὰ φυλακίσῃς κι'
αὐτὸν τὸν γέρο ὅταν σοῦ μαρτυρήσω
ποῦ εἶναι κρυμμένος.

— Τὸν λόγο μου τὸν ἔχεις, καὶ γιὰ
νὰ εἶσαι πιδ σίγουρος πὼς θὰ τὸν κρα-
τήσω, πάρε καὶ τὸ δαχτυλίδι μου μὲ τὴ

βασιλικὴ βούλα γιὰ ἀμανάτι.
Ἐδῶ ὁ γραμματικὸς πῆρε πιά θάρ-
ρος, καὶ ἀφοῦ τοῦ γύρεψε συχώρεση
γιὰτὶ τοῦ ζήτησε τὸ λόγο του γιὰ ἀ-
σφάλεια, τοῦ εἶπε ποῖος ἦταν ὁ συμβου-
λάτοράς του γέρος καὶ ποῦ τὸν εἶχε
κρυμμένο.

Τότε ὁ Βασιλιάς τοῦ εἶπε:
— Βλέπεις πὼς ἂν λείψουν οἱ γέροι,
ὅλα τὰ παιδιὰ εἴσαντε ἀχρηστα, γιὰτὶ
σᾶς λείπει ἡ πείρα τοῦ κόσμου, καὶ αὐ-
τὴν, τὴ μαθαίνουν οἱ ἄνθρωποι μόνο
μὲ τὸ πέρασμα τοῦ χρόνου, ποῦ τοὺς
τὴν τυπώνει λίγο λίγο βαθειὰ στὸ μυα-
λό τους, ὅταν ὅμως ἔχουν ἀπ' αὐτό, καὶ
γιὰ τοῦτο, τοὺς γέρους ποῦ ἔχουν τὴν
πείρα, πρέπει σεις οἱ νέοι νὰ τοὺς σεβό-
σατε καὶ ν' ἀκούτε τὴ γνώμη τους,
γιὰτὶ ἀλλοῦς θὰ βγαίνετε ζημιωμένοι,
καὶ τὸ πόσο ἀξίζουν οἱ γέροι, καὶ πὼς
πρέπει οἱ νέοι νὰ τοὺς ἀκούτε, τὸ λέει
ὁ σοφὸς λαὸς μὲ τὴν παροιμία του:
«Ὅποιος δὲν ἀκούει γέροντας πᾶει δερ-
νοντας».

Μάθε τώρα, πρῶτος ἐσὺ, ἀπ' ὅλους
τοὺς ἄλλους, πὼς ὅταν ἔστειλα καὶ πῆ-
ρα ἀπὸ τὰ σπιτία τους τοὺς γέρους καὶ
τοὺς ἐφυλάκισα, δὲν μοῦ πέρασε οὔτε
στιγμὴ ἀπὸ τὸ μυαλό μου, νὰ διατάξω
νὰ τοὺς κόψουν, παρὰ τοὺς ἔκρυψα γιὰ
λίγο καιρὸ.

Καὶ ἀκόμη, πὼς ὅσα παιδιὰ ἤρθαν
νὰ κάνουν τὴν ἀλυσίδα καὶ ἀποτύχα-
νε, δὲν τάστειλα στὴν κρεμάλα, παρὰ
τὰ ἔχω κι' αὐτὰ φυλακισμένα στὸ Σιδε-
ρένιο Κάστρο, ποῦ εἶναι καθὼς ξέρεις
δυσὸ ὥρες μακριὰ ἀπ' ἐδῶ, κοντὰ στὸ
μέρος ποῦ ἀρχίζει τὰ ἀπάτητο δάσος μὲ
τῆς βαλανιδιές.

Καὶ ὅλα αὐτὰ τὰ ἔκανα γιὰ νὰ κατα-
λάβουν οἱ νέοι, πὼς ὅσο ξυπνοὶ καὶ
γραμματοσμένοι κι' ἂν εἶναι, δὲν μπορεῖ
ἕνας Βασιλιάς νὰ τοὺς δώσῃ τίς περὶ
μεγάλες θέσεις τοῦ Βασιλείου, ἂν δὲν
περάσουν μερικὰ χρόνια ἀπὸ πάντων τους
καὶ ἀποχτήσουν ἐκεῖνον ποῦ χρειά-
ζεται νὰ ἔχῃ ὁ ἄνθρωπος, γιὰ νὰ τὰ
βγάλῃ πέρα σὲ κάθε δύσκολη περιστά-
σι τῆς ζωῆς του καὶ πιστεύω τώρα, πὼς
ἔτσι θὰ μὲ δικαιώσουν μὲ τὸ μᾶθημα
ποῦ τοὺς ἔδωσα, ποῦ θὰ τὸ θυμοῦνται
ὡς ποῦ νὰ πεθάνουν.

Μὰ μὲ ὅλα τούτα, δὲν θέλω νὰ πῶ
πὼς καὶ οἱ νέοι δὲν ἀξίζουν γιὰ τίποτα·
ἴσα-ἴσα, ἔχουν τὴν ἀξία τους μὲ τὰ
ναιάτα τους, ποῦ τοὺς δίνουν τὴ δύναμη
νὰ ἀντέχουν σὲ κάθε εἶδους κούρασι,
καὶ σ' αὐτὴν οἱ γέροι δὲν μποροῦν νὰ
τοὺς παραβοῦν.

Ἐνας τόπος, δὲν μπορεῖ ποτὲ νὰ
δείξῃ πρόοδο, ἂν ἔχει μόνο νέους, ἢ
μόνο γέρους· χρειάζεται νὰ ἔχῃ καὶ
ἀπὸ τοὺς δύο, γιὰ νὰ συμπληρώνεται ἕτσι
ἐκεῖνον ποῦ λείπει ἀπὸ τὸν καθένα τους.</

Η ΚΑΛΥΒΑ ΤΟΥ ΜΠΑΡΜΠΑ-ΤΟΜ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ ΥΠΟ HARRIET BEECHER-STOWE

— Συνέχεια από το προηγούμενο —

Και βιάζοντας από τα ρούχα του μιτ καρφίτσα, την έμπηξε ως το κεφάλι μέσα στο κρέας της δυστυχισμένης εκείνης σκλάβας, που στέναζε βαθιά από τον πόνο και άνασχηκώθηκε.

— Έμπρός, θρβια, κτήνος! φώναξε ο Σάμπο. Πιάσε γρήγορα δουλειά, γιατί θά το μετανοιώσεις!

Η γυναίκα ξανάρχισε τη δουλειά και για κάμποσην ώρα φάνηκε ότι την ζωήρευε ή απέλπισία. Ο Τόμ την άκουσε τότε να ψιθυρίζει:

— Θεέ μου, ως πότε πιά; Θεέ μου, γιατί δε βάζεις το χέρι σου;

Περιφρονώντας τον κίνδυνο, ο Τόμ την πλησίασε άλλη μια φορά κι έβαλε δλο το βαμπάκι του στο πανέρι της.

— Όχι, όχι, του είπε εκείνη. Δε φοβάσαι μή σε μαστιγώσουν;

— Άς με μαστιγώσουν. Είμαι πιο δυνατός από σένα και μπορώ να υποφέρω.

Ο Τόμ γύρισε στη θέση του και βρέθηκε κοντά στην ξένη γυναίκα, που δεν είχε ακόμη γνωριστεί μαζί της. Εκείνη σήκωσε τα μαύρα της μάτια και τον κοίταξε προσεχτικά για μι στιγμή. Ύστερα πήρε κάμποσο βαμπάκι από το δικό της πανέρι και τέρριξε στο πανέρι του Τόμ.

— Δεν ξέρεις καλά τί τόπος είναι αυτός εδώ, του είπε. Αν ήξερες, δε θα κανες αυτό που έκανες. Σ' ένα μήνα, δε θα είσαι πιά σε θέση να βοηθάς τους άλλους και θα πολεμάς να τα καταφέρνεις μονάχα για λογαριασμό σου.

— Ο Θεός να μην το δώσει, κυρία, είπε ο Τόμ, χρησιμοποιώντας αυτόν τον τίτλο χωρίς να το καλοσκεφθεί. Τόση έντύπωση του είχε κάνει το επιβλητικό παρουσιαστικό της ξένης.

— Ο Θεός δεν πατάει το πόδι του ποτέ σ' αυτόν τον όργισμένο τόπο, είπε εκείνη με πικρία, ξαναρχίζοντας τη δουλειά της.

Πρίν τελειώσει ή μέρα, το πανέρι της ήταν γεμάτο ως άπάνω, μ' δλο που είχε βάλει κάμποσες φορές βαμπάκι από το πανέρι της στο πανέρι του Τόμ.

Αφού πέρασε κάμποσην ώρα από τη δύση του ήλιου, ή συνεδεία των σκλάβων ξεκίνησε κατάκοπη για το κτίριο, όπου έπρεπε να σωριάσουν το βαμπάκι. Ο Σίμων Λεγκρή ήταν εκεί και μιλούσε με τους δυο έπιστάτες του.

— Αυτός ο Τόμ, είπε ο Σάμπο, θά μās φτιάξει ιστορίες. Τόν έπιασα να βάζει βαμπάκι στο πανέρι της Λούσης. Φαντάζομαι πώς δε θ' άργήσει να πει στους μαύρους ότι τους κακομεταχειριζόμαστε.

— Ά, τον παλιοαράπη! φώναξε ο Λεγκρή. Πρέπει να τον γυμνάσουμε λοιπόν! Ξέρω εγώ τι θά του κάνω. Θά τον βάλω να μαστιγώσει τους άλλους, "Ετσι θά τον στρώσω εγώ! φέρτε τον εδώ!

— Δύσκολα θά το κάμει αυτό! άπάντησε ο Σάμπο. Έπρεπε να βλέπατε με τι τρόπο πήρε το μέρος της Λούσης, δηλαδή της χειρότερης τεμπέλας από όλους τους σκλάβους.

— Ά, έτσι; Άφ' ου λοιπόν πήρε το μέρος της, τώρα θά έχει την ευχαρίστηση να τη μαστιγώσει. Θά είναι καλή γυμναστική γι' αυτόν και δε θά τη μαστιγώσει κάπως ελαφρότερα από σάς, μαύροι διαβόλοι!

Οι δυο έπιστάτες έσκασαν τα γέλια.

— Μα το πανέρι της Λούσης θά έχει το κανονικό βάρος, γιατί ο Τόμ κι' ή μίς Κάσσυ της το γέμισαν, είπε ο Σάμπο.

— Θά το ζυγίσω εγώ! φώναξε ο Λεγκρή, και τότε θά ιδούμε αν είναι κανονικό!

Σιγά σιγά, οι σκλάβοι προχωρούσαν τσακισμένοι από τη δουλειά, κι' ένας ένας έφερνε δειλά το πανέρι του με το βαμπάκι. Ο Λεγκρή σημείωνε το βάρος σε μι ά πλάκα, πλάι στα όνόματα που ήταν γραμμένα εκεί επάνω.

Ζύγισε το πανέρι του Τόμ κι' έδωσε την έγκρισή του. Ύστερα προχώρησε ή δυστυχισμένη γυναίκα, αδύνατη και φοβισμένη και παρουσίασε το δικό της. Το βάρος ήταν κανονικό κι' ο Λεγκρή δε δε μπορούσε να το άρνηθεί. Άλλά πήρε ύφος άγριο και της είπε:

— Μέρασε τώρα από δω και θά λογαριαστούμε άργότερα. Τώρα έχω άλλη δουλειά!

Η γυναίκα άναστέναξε βαθιά και κάθισε παράμερα σε μι ά σάνδα.

— Έλα δω, Τόμ, είπε ο Λεγκρή. Σου το είπα και άλλοτε, έσένα δε σ' άγόρατα για να σε βάλω να δουλεύεις σάν το ζώο. Θέλω να σε μορφώσω και να σε κάμω έπιστάτη. Από άπόψε μάλιστα θέλω να σε γυμνάσω. Πάρε λοιπόν αυτήν έδώ και μαστιγώσε τη. Μαστιγώσε τη, ως που να σου πώ ότι πρέπει να σταματήσεις. Έμπρός!

— Να με συγχωρεί τ' άφεντικό, άποκρίθηκε ο Τόμ, άλλά νομίζω ότι δεν είμαι συνειθισμένος σ' αυτή τη δουλειά. Δε μαστίγωσα ποτέ μου και δεν ξέρω πώς γίνεται αυτό.

— Θά το μάθεις κι' αυτό, κι' άλλα πολλά, είπε με σκληρή ειρωνία ο άφεντης. Και άρπάζοντας το μαστίγιο, χτύπησε κατόμουτρα τον άγαθό σκλάβο.

— Λοιπόν; πρόσθεσε. Θά μου πεις τώρα πώς δεν μπορείς να κάνεις και σ' έτσι;

— Ναί, δε μπορώ, άφέντη, άπάντησε ο Τόμ σκουπίζοντας ήσυχα το αίμα που έτρεχε από το πρόσωπό του. Είμ' έτοιμος να δουλέψω μέρα και νύχτα, όσο έχω δυνάμεις και μπορώ, άλλά εκείνο που το νομίζω άδικο, δε θά το κάμω ποτέ, όχι, ποτέ!

Η φωνή του Τόμ ήταν σιγανή κι' οι τρόποι του γεμάτοι σεβασμό, γιατί ο Σίμων Λεγκρή είχε πιστέψει ότι θά ήταν δειλός και θά υποταζόταν εύκολα. Όταν όμως ο Τόμ πρόφερε τα τελευταία του λόγια, ένα ρίγος πέρασε το πλ ήθος. Η σκλάβά έπλεξε τα δάχτυλά της και δίχως να το θέλει, φώναξε «Θεέ μου!», ενώ όλοι οι άλλοι δυστυχισμένοι κοίταζαν ο ένας τον άλλον, και κράτησαν την άναπνοή τους, σά να πρόσδεπαν την καταιγίδα που έμελλε να ξεσπάσει.

Ο Λεγκρή φάνηκε ξαφνισμένος, σαστισμένος. Άλλά βρήκε άμέσως την ψυχραιμία του και φώναξε:

— Τι είπες, βρέ μαύρο κτήνος; Άδικο είναι αυτό, που διατάζω εγώ; Και που ξέρεις εσύ, παλιοτόμαρο, ποιά είναι το δικιο και ποιά τ' άδικο; Και ποιάς σου πέρασε ή ιδέα πώς είσαι; Μή φαντάστηκες πώς είσαι κανένας κύριος και τολμάς να πεις στον άφέντη σου τί είναι δικιο και τί άδικο; Όστε έτσι λοιπόν; Βρίσκεις πώς είναι άδικο να μαστιγώσεις αυτήν έδώ;

— Ναί, Μάσσα, αυτή ή γυναίκα είναι άρρωστη κι' αδύνατη κι' είναι σκληρό να μαστιγωθεί. Εγώ δε θά το κάμω ποτέ. Μάσσα, αν θέλετε να με σκοτώσετε, σκοτώστε με, άλλά το χέρι μου δε θά το σηκώσω ποτέ πάνω σ' αυτό το δυστυχισμένο πλάσμα. Καλύτερα να πεθάνω!

Ο Τόμ μιλούσε ήσυχα άλλά αποφασιστικά, ενώ ο Λεγκρή έτρεμε από το κακό του και πετούσε σπ ήες από τα πρόσώνα του μάτια. Άλλά καθώς τ' άγρια θηρία παίζουν με το θυμά τους πριν το καταβροχθίσουν, συγκρατήθηκε κι' αυτός μι στιγμή.

— Να ένας θρησκόληπτος σκύλος, που μου έτυχε ν' αγοράσω! είπε. Ένας άγιος, που έρχεται να μās κάνει το δάσκαλο! Ά, είναι σπουδαίος αυτός ο άγιος! Έλα δω, βρέ κτήνος, δεν διάβασες ποτέ στις φυλλάδες σου, ότι ο δούλος πρέπει να υπακούει στον άφέντη του; Δεν είμαι άφέντης σου εγώ; Δεν έπληρωσα χίλια διακόσια δολάρια για να

αγοράσω το παλιοτόμαρό σου; Δεν άνήκεις σε μένα με σώμα και με ψυχή; Έ, άποκρίσου! πρόσθεσε, δύνοντας στο Τόμ μι κλωτσιά με τη μπόττα του.

Μ' δλο που ήταν τσακισμένος από τον κόπο κι' από τον πόνο, ο Τόμ αίστάνθηκε μι ά ξαφνική άστραπή να φωτίζει το νού του μ' αυτή την έρώτηση του άφέντη του. Άνασχηκώθηκε και, ύψώνοντας τα βλέμματα στον ούρανό, ένω δάκρυα και αίμα κυλούσαν μαζί, στο προσωπόν του, φώναξε:

— Όχι, όχι, ή ψυχή μου δεν άνήκει σε

τους φανέρωναν άγρια και διαβολική χαρά. Η σκλάβά άφισε μι ά κραυγή, καθώς σκέφθηκε τί τον περίμενε. Όλοι οι σκλάβοι σηκώθηκαν κι' έφυγαν, ενώ ο Σάμπο κι' ο Γκίμπο πήραν τον Τόμ, που δεν έφερε καμμι άντίσταση...

Η νύχτα είχε προχωρήσει. Ο Τόμ ήταν ξαπλωμένος, ματωμένος, και στέναζε μέσα σ' ένα μικρό δωματιάκι που ήταν κοντά σ' ένα παλιό έργαστήριο, άνάμεσα σε σπασμένα παλιοπράγματα και μπάλλες από βαμπάκι.

Η άτμοσφαίρα ήταν άποπνιχτική κι' άπειρα κουνούπια μεγάλωναν το μαρτύριό του, τοιμπώντας τον παντού, ιδίως στις πληγές του, ενώ ή δίψα του έκαιγε τα σωθικά.

— Θεέ μου, ψιθύριζε μέσα στην άγωνία του, ρίξε σε μένα το βλέμμα σου! Βοήθησε με να βγω νικητής!

Έλαφρός κρότος βημάτων άκούστηκε και πίσω του φάνηκε ή λάμψη άπ' ένα φανάρι.

— Ποιάς είναι! ψιθύρισε ο Τόμ. Όποιος κι' αν είσαι, δός μου λίγο νερό, για τόνωμα του Θεού!

Η Κάσσυ τότε φάνηκε μπροστά του, ή άγνωστη γυναίκα που είχε ιδεί μαζί με τους σκλάβους από το πρωί στα χωράφια και που δεν έμοιαζε με σκλάβά. Άφησε χάμω το φανάρι που κρατούσε, έβαλε νερό από μι άμποτίλλια που είχε φέρει μαζί της, και τούδωσε να πιεί. Ο Τόμ ζήτησε κι' άλλο, ύστερα κι' άλλο, κι' ήπια άχόρταγα.

— Ευχαριστώ, κυρία, είπε.

— Μή με λές, κυρία. Σκλάβά είμαι και γώ όπως και σύ. Και που νάξερεις την ιστορία μου! Τώρα, πρόσθεσε σέρνοντας κοντά στον Τόμ μι άχυροστρωμή, προσπάθησε να πλαγιάσεις δω πάνω, δυστυχισμένε!

Ο Τόμ με πολύ κόπο έσυρε ως εκεί το καταπληγμένο του κορμί. Ύστερα όμως οι κρύες κομπρέσες και οι έπίδεσμοι της Κάσσυ τον άνακούφισαν αρκετά.

— Αυτό είναι δλο ό,τι μπορώ να κάμω για σένα, είπε ή Κάσυ, άφ' ου έσυρε κάτω από το κεφάλι του άρρώστου μι ά μπάλλα από βαμπάκι για προσκέφαλο.

Ο Τόμ την ευχαρίστησε. Εκείνη κάθισε καταγής, άγκάλιασε τα γόνατά της με τα χέρια της, και το βλέμμα της έμεινε καρφωμένο ίσα μπροστά της. Αφ' ου έμεινε άμίλητη κάμποση ώρα, τέλος είπε:

«Έβαλε νερό και τούδωσε να πιή.» (Σελ. 451, στ. γ').

σας, Μάσσα. Δεν αγοράσατε, ούτε μπορείτε ν' αγοράσετε την ψυχή μου. Κάποιος άλλος την έχει αγοράσει κι' αυτός φροντίζει για μένα. Ό,τι κι' αν μου κάνετε, την ψυχή μου δε μπορείτε να την βλάψετε!

— Θά το ιδούμε αυτό! φωνάζει ο Λεγκρή χαχανίζοντας. Έλα δω, Σάμπο! Γκίμπο! Να μου μαστιγώσετε αυτό το παλιόσκυλο τόσο πολύ, ώστε να μη μπορέσει να σταθεί στα πόδια του, ούτε σ' ένα μήνα!

Οι δυο άράπηδες με τα ήράκλεια σώματα άρπαξαν τον Τόμ, και τα πρόσωπά

ρώσης και τους γέρους και τους νέους, να πάνε καθένας στα σπίτια τους, και να πάφουν οι λύπες και τα κλάμματα των σπιτικών τους για το χαμό τους, και οι κατάρες τους για μένα, που τάχα τους έκανα τόσο μεγάλο κακό.

Ύστερα θά βάλεις διαλαλητάδες, να διαλαλήσουν σε δλην τη πολιτεία, πως την Κυριακή που θά γίνη ο γάμος σου με την κόρη μου, όλοι οι άνθρωποι του Βασιλείου μου είναι καλεσμένοι σ' αυτή τη μεγάλη χαρά του παλατιού.

Τι έγινε την ήμέρα, του γάμου δεν μπορεί στόμα ανθρώπου να το ιστορήσει. δλος ο κόσμος, ξετρελλαμένος από χαρά που ξανάειδε τους δικούς του, που τους νόμιζε χαμένους, έτρεξε με τη βασιλικά πρόσκληση, και δεν ήξερε με τι τρόπο να φανερώσει την ευχαρίστησή του, και όλοι από μέσα από την καρδιά τους ευχόντουσαν να κόβη ο Θεός ήμέρες από τη ζωή τους, και να τις δίνη χρόνια στον τόσο μυαλωμένο Βασιλιά τους. Στο τραπέζι του γάμου βρίσκονταν δλων των λογίων τα φαγιά και τα φρούτα, και του πουλιού το γάλα να γύρευε κανένας, κι' εκείνο δεν έλειπε.

Ο Βασιλιάς είχε άντικρυνά του την κόρη του και τον γαμπρό του, άριστερά του τη Βασίλισσα και δεξιά του τον πατέρα του γαμπρού του, τιμώντας τον μπρός σ' όλους τους νέους έτσι, για το νού και την κρίση του, που μ' αυτά είχε δώσει τις σοφές συμβουλές στο γιό του, και τον είχε κάνει να φανή κι' αυτός τόσο μυαλωμένος.

ΠΑΝ. Α. ΣΕΦΕΡΗΣ

Η ΓΙΑΓΙΑ

(Του Louis Ratisbonne)

— Γιατί, Γιαγιά, έχεις τα μαλλιά, τόσο πολύ άσπρισμένα; ..

— Είναι των χρόνων τα παχιά τα χιόνια σπιβασμένα! ..

— Γιατί, Γιαγιά, στην όψη σου, νάχης βαθείες ρυτίδες; ..

— Σκάφαν αυλάκια οι νεκρές, παιδάκι μου, έλπίδες! ..

— Γιατί κουνιέται το λευκό κεφάλι σου και γέρνει; ..

— Είπ' ο άγέρας τ' ούρανού που πάνω εκεί το σέρνει! ..

— Γιατί τα μάτια σου, Γιαγιά, τριγύρω νάναι μαύρα; ..

— Είπ' άπ' τα δάκρυα τα πικρά, κι' άπ' των καϊμών τη λαύρα.

— Γιαγιά; .. Γιατί το μέτωπο κρατάς σκυμμένο χάμου; ..

— Θωρώ τη γή που τα λευκά θά πάρη κόκκαλά μου! ..

— Τι ψιθυρίζεις, πέρασε μου, Γιαγιά, μου καλή μου, άκόμα κι' όταν σε φιλώ; ..

— Κάνω την προσευχή μου! ..

ΛΙΛΑ ΚΑΡΑΚΑΛΟΥ

— Είναι μάταιο, είναι ολότελο μάταιο αυτό που πήγες να κάμεις. Είσαι καλός άνθρωπος κι' έχεις το δίκιο μαζί σου, αλλά δ'λ' αυτά είναι μάταια, είναι ωστή τηρέλλα να πολεμάς να τὰ βγάλεις πέρα, αφού βρίσκεται μέσα στὰ χέρια του δαίμονα. Είναι πιο δυνατός, πρέπει να υποχωρήσεις.

Νά υποχωρήσει; Μήπως ο Σίμων δεν του είχε προσφέρει αυτόν τον πειρασμό; — Θεέ μου, Θεέ μου, στέναξε ο Τόμ, πώς μπορεί να υποχωρήσω;

— Τι φωνάζεις το Θεό, αφού δὲ σ' ἀκούει; εἶπε ἐκείνη με σταθερή φωνή. Ἐγὼ δὲν πιστεύω ὅτι ὑπάρχει Θεός. Ἀλλ' ἂν ὑπάρχει, σίγουρα εἶναι ἐχθρός μας. Ὅλα ἐδῶ μᾶς ἐχθρεύονται, ὅλα κάνουν κόλαση τὴ ζωὴ μας. Πῶς εἶναι δυνατόν νὰ μὴν κολαστοῦμε κι' ἐμεῖς, ὅλοι μας;

Ὁ Τόμ ἐκλεισε τὰ μάτια κι' αἰσθάνθηκε ρίγος καθὼς ἀκούσε τ' ἀσεβῆ αὐτὰ λόγια.

— Ἐσὺ δὲν ξέρεις τί εἶναι αὐτός ο τόπος, ἐξακολούθησε ἡ Κάσσυ, ἐγὼ δὲ μὴν ξέρω καλὰ. Τώρα καὶ πέντε χρόνια βρίσκομαι στὰ νύχια αὐτοῦ τοῦ ἀνθρώπου καὶ τὸν μισῶ με δὴ μου τὴν ψυχὴ! Εἴμαστε δέκα μέλλια μακριὰ ἀπὸ κάθε ἄλλη φυτεία. Μπορεῖ νὰ μᾶς ψήσει ζωντανούς, νὰ μᾶς κόψει κομματάκια, νὰ βάλει τὰ σκυλιὰ νὰ μᾶς κατασπαράξουν, νὰ μᾶς μαστιγώσῃ ὥς πὺ νὰ πεθάνουμε, χωρὶς νὰ τὸ πάρει μὴν διὰ κανέναν λευκός. Αὐτὲς εἶναι ἱκανὲς γιὰ τὸ κάθε τι. Μποροῦν νὰ σοῦ διηγηθῶ πράγματα, πὺ νὰ σηκωθοῦν, οἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς σου. Γιατὸ σοῦ λέω, εἶναι μάταιο ν' ἀντιστέκεσαι. . . .

Κι' ἐγὼ δοκίμασα ν' ἀνισταθῶ, καθὼς ἐσὺ καὶ μερικοὶ ἄλλοι, ἀλλὰ ἄφισα πῶς αὐτὴ τὴν ἰδέα.

Ὁ Τόμ ἔνωσε τὰ χέρια του καὶ ψιθύρισε:

— Θεέ μου! Θεέ μου καὶ Κύριέ μου! Ἐτσι μᾶς ἄφησες ἐμᾶς τοὺς φτωχοὺς, χωρὶς βοήθεια καὶ προστασία! Βοήθησέ μας, Κύριε, χωρὶς ἐσένα χανόμεστε!

Ἡ Κάσσυ ἐξακολούθησε χωρὶς νὰ προσέξει στὴν προσευχὴ τοῦ Τόμ.

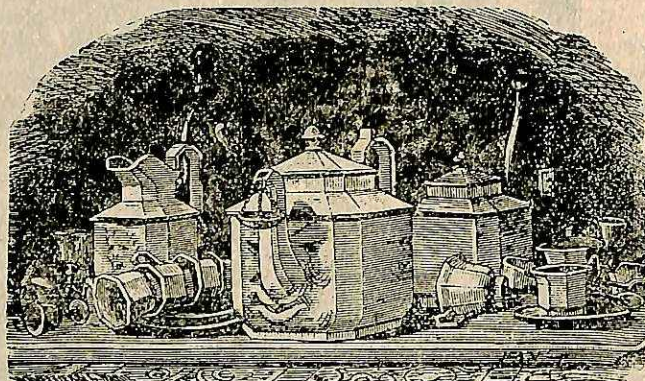
— Αὐτὰ τὰ κτήνη, πὺ ἐργάζονται μαζί σου, δὲν ἀξίζουν νὰ ὑποφέρεις γι' αὐτὰ. Με τὴν πρώτη εὐκαιρία, θὰ ζητήσουν νὰ σοῦ πιοῦν τὸ αἷμα. Εἶναι ὅλοι τους ἀποκτηνωμένοι καὶ μισοὺν ὁ ἕνας τὸν ἄλλον.

— Ποιὸς τοὺς ἔκαμε τόσο σκληροὺς; Ἄν υποχωρήσω κι' ἐγὼ, δὲ θὰ γίνω ἄραγε σὰν κι' αὐτούς; Τάχασα ὅλα, γυναικί, παιδιὰ, πατρίδα κι' ἕναν καλὸν ἀφέντη, πὺ θὰ μ' ἐλευθέρωνε ἂν εἶχε ζήσει μιὰ βδομάδα περισσότερο. Ἐχάσα τὸ κάθε τι σ' αὐτὸν τὸν κόσμον, ἀλλὰ δὲν ἔχασα ὅμως τὸν οὐρανόν. Ὅχι, ἀλλὰ δὲν ἔχασα τρόπο δὲ θέλω νὰ γίνω κακός. (Ἀκολουθεῖ)

Η ΤΣΑΓΙΕΡΑ

Μιά φορά ἦταν μιὰ περήφανη τσαγιέρα. Κι' εἶχε, μὰ τὴν ἀλήθεια, τὸ δικαίωμα νὰ εἶναι περήφανη γιὰ τὴ φῖνα ζωγραφιστὴ καὶ χρυσοστόλιστη ποσειδάνη της, γιὰ τὸ κομψὸ στόμιό της καὶ γιὰ τὸ πλατὺ καὶ μεγάλο χερούλι της. Ἦταν λοιπὸν γεμάτη μεγαλοπρέπεια καὶ μιλοῦσε ὁλοένα γιὰ τὰ προτερήματά της.

Ὡστόσο γιὰ τὸ σκέπασμά της δὲν ἔλεγε μιλιὰ, γιατί ἦταν ραγισμένο καὶ ξανακολλημένο. Ἦταν μεγάλο ἐλαττωμα κι' ὁ καθένας δὲν κάθεται νὰ μιλή γιὰ τὰ ἐλαττώματά του. Ἀς μιλοῦν γι' αὐτὰ οἱ ἄλλοι. Ἡ τσαγιέρα τῷξερε καλὰ ὅτι τὰ φλιτζάνια, ἡ ζαχαριέρα, ἡ γαλατιέρα, ἀκόμη κι' ὁ δίσκος, θὰ κοίταζαν πολὺ περισσότερο τὸ σπασμένο

«Ὡστόσο γιὰ τὸ σκέπασμά της δὲν ἔλεγε μιλιὰ...» (Σελ. 452, στ. α'.)

της σκέπασμα, καὶ ὅτι θὰ μιλοῦσαν γι' αὐτὸ πολὺ περισσότερο παρὰ γιὰ τὸ ὠραῖο της στόμιο καὶ γιὰ τὰ καλλιτεχνικά σχέδια πὺ τὴ στόλιζαν.

— Τοὺς ξέρω καλὰ ὅλους αὐτούς, ἔλεγε ἀπὸ μέσα της Ἡρώς ἐπίσης καὶ τί μου λείπει, γιατί δὲν εἶμαι καμμιὰ ξιπασμένη, νὰ μὴ νοιώθω τί μου γίνεται. Ἀλλ' ὅσο γιὰ τὰ προτερήματα, ἄλλοι ἔχουν πολλὰ, ἄλλοι λίγα. Τὰ φλιτζάνια ἔχουν χερούλια, ἡ ζαχαριέρα ἔχει σκέπασμα. Ἐγὼ τὰχῃ καὶ τὰ δύο, κι' ἀκόμα ἔχω κι' ἕνα χαριτωμένο στόμιο, σὰ ράμφος. Κανείς ἄλλος δὲν ἔχει τέτοιο. Γι' αὐτὸ κι' ἐγὼ εἶμαι ἡ βασίλισσα τοῦ σερβιτίου. Ἀλλ' ἄς μὴν κοιτάμε αὐτὰ τὰ προσόντα τὰ ἐξωτερικά. Ἡ ζαχαριέρα, ἡ γαλατιέρα, τί περιέχουν; Εὐχάριστα πράγματα βέβαια, ἀλλὰ χωρὶς σημασία. Ἐγὼ ὅμως περιέχω τὸ ποτό, πὺ χωρὶς αὐτό, τὸ σερβίτιο θὰ ἦταν ἀχρηστο. Σ' ἐμένα ἔρχονται οἱ ἄνθρωποι νὰ ξεσταθοῦν, νὰ ξεκουραστοῦν καὶ νὰ κάνουν κέφι. Ἐγὼ ξέρω νὰ μεταβάλω τὸ κοινὸ νερὸ σὲ θεῖο νέκταρ».

Τέτοια κι' ἄλλα λόγια ἔλεγε συχνὰ ἡ τσαγιέρα. Καὶ πῶς ἦταν εὐχαριστημένη, ὅταν ἕνα λεπτό κι' ὠραῖο χεράκι

μᾶς δεσποινίδας τὴν ἐπῆνε γιὰ νὰ φερῇ τοὺς καλεσμένους, πούρχονταν μετὰ καλύτερα τοὺς φορέματα, μέσα στὸ πλοῦσιο καὶ κατάφωτο σαλόνι!

Μιὰ μέρα ὅμως, τὸ ὠραῖο χερί ἔκαφε μιὰν ἀδεξιότητα: ἡ τσαγιέρα ἔπεσε, ὁ στόμιό της ἔσπασε καὶ τὸ χερούλι τὴν ξεκόλλησε. Ὅσο γιὰ τὸ σκέπασμά της ἦταν πὺ ἦταν σπασμένο. Ἡ κακομοῖρα ἡ τσαγιέρα κοιτόταν καταγής, καὶ τὸ τόσο μυρωδάτο τσάι χυνόταν πάνω στὸ χαλί. Τὶ δυστυχία! Ἀλλὰ τὸ πὺ θλιβερό ἦταν πὺ ὅλοι γελοῦσαν, ὅχι μετὴν ἀδεξιότητα τῆς δεσποινίδας, ἀλλὰ γιὰ τὴν καυμένη τὴν τσαγιέρα πὺ εἶχε σακατευτεῖ.

— Δὲ θὰ ξεχάσω ποτὲ τὴ φριχτὴ αὐτὴ στιγμή, ἔλεγε πολὺν καιρὸ ὕστερα ἡ τσαγιέρα, ὅταν ἀναθρόνισαν τὴν λαμπρὴ της σταδιοδρομία. Με μεταχειρίστηκαν πῶς σὰν ἀνάπηρη, με πέταξαν σὲ μιὰ γωνιά σὰν ἀχρηστο πρᾶγμα, καὶ μιὰ μέρα μ' ἔδωσαν σὲ μιὰ ζητιάνη, πὺ γύρευε λίγη σοῦπα.

»Νὰ λοιπὸν πὺ ἔπεσα στὴ δυστυχία καὶ στὴν ἀθλιότητα. Ἡ θλίψη με τσάκισε πῶς. Μὰ τότε μόνο κατάλαβα ὅτι μιὰ ἀνώτερη δύναμη ἀγρυπνοῦσε ἀπάνω μου κι' ὅτι ἡ Μοῖρα μου εἶχε ὀρίσει ἀνώτερο προορισμό.

»Μὲ γέμισαν λοιπὸν με χῶμα. Δὲν κατάλαβα ἀκόμη τί σήμαινε αὐτό. Ὑστερα ἔβαλαν μέσα στὸ χῶμα ἕνα κρομμύδι, πὺ τῷξε χαρίσει ἡ ὠραία δεσποινίς στὴν κόρη τῆς ζητιάνας. Τὸ κρομμύδι αὐτὸ ἦταν ἀπὸ τὸν κήπο τοῦ βασιλιᾶ.

»Λοιπὸν, τὸ κρομμύδι πῆρε ψυχὴ καὶ ζωὴ κι' ἔγινε ἡ καρδιά μου. Πρῶν, δὲν εἶχα καρδιά. Τώρα ἐννοιωθὰ ἄγνωστες δυνάμεις νὰ σαλεύουν ἐντός μου καὶ κάτι σὰ νὰ χτυποῦσε ἕνας σφυγμός. Τὸ κρομμύδι ζωντάνευε καὶ βλάστανε. Οἱ κρυμμένες ἀρετὲς του φανερώνονταν τώρα κι' ἔγιναν ἕνα μεγαλόπρεπο λουλούδι. Καθὼς τὸ εἶδα, ἔβλαστα τὸν ἴδιον τὸν ἑαυτὸ μου, τὰ χρυσάφια μου καὶ τὰ περασμένα μεγαλεία μου. Ἀ, τί ὠραῖο πρᾶγμα, νὰ ξεχνᾷ κανεὶς τὸν ἑαυτὸ του, κοιτάζοντας ἕναν ἄλλον! Τὸ ὠραῖο λουλούδι ἐμένα δὲ με συλλογίζοταν. Ὅλοι τὸ κοιτάζαν με θαυμασμό, με ἔκσταση μπροστὰ στὰ λεπτά του χρώματα. Τὸ ἄρωμά του ἀνάστανε νεκρό. Τὴ περήφανη πὺ ἦμουν, γιατί τὸ εἶχα θρέψει καὶ μεγαλώσει!

»Μιὰ μέρα ἤρθε κάποιος καὶ τὸ εἶδε κι' εἶπε ὅτι τοῦ ἀξίζε καλύτερο δοχεῖο

νὲ μονάχα ὡς τὸν Πόλο. Μόλις περάσατε αὐτὸ τὸ σημεῖο, διευθυνόμαστε πρὸς τὸ νοτιὰ, χωρὶς ν' ἀλλάξετε διεύθυνση. Γι' αὐτὸ τὸ λόγο ἔκανε ἡ βελὸνα μεταβολή. Κι' ὅταν συναντήσατε τὸ ἀντίθετο ρεῦμα καὶ γυρίσατε πίσω, ξαναπεράσατε πάλι ἐπάνω ἀπὸ τὸν Πόλο κι' ἡ βελὸνα ξανάστριψε.

— Γαβριήλ φίλε μου, αὐτὸ ἔπρεπε νὰ τὸ γνωρίζουμε, εἶπε ὁ παιδαγωγὸς στὸ μαθητὴ του. Τὰ βάζαμε μετὴν πύξινά μας. Ἐπρεπε νὰ τὰ βάλουμε μετὴν ἄγνοιά μας.

— Ἐμένα, κύριε, ἐκεῖνο πὺ μου κακοφαίνεται περισσότερο ἀπ' ὅλα εἶναι πὺ πετάξαμε ἐπάνω ἀπὸ τὸν Βόρειο Πόλο, χωρὶς νὰ τὸ πάρω εἰδηση. Δὲν τὸ φανταζόμουν ποτὲ πὺς εἶχαμε φθάσει τόσο μακριὰ! Ἄν τῷξερ, θὰ σὰς παρακαλοῦσα νὰ βγῇτε στὴ γέφυρα καὶ νὰ πετάξετε μιὰ σημαία, ὅπου ἐπάνω της νὰ εἶναι σημειωμένη ἡ ἡμερομηνία κι' ἡ ὥρα πὺ περάσαμε τὸν Πόλο καθὼς καὶ τὰ ὀνόματά μας.

— Αὐτὸ θὰ ἦταν πραγματικὰ ἀπαράιτητο, συμφώνησε ὁ παιδαγωγός, γιατί τὸ κατόρθωμά μας, πὺ ὅπως φαίνεται εἶναι πραγματικὸ κατόρθωμα, εἶναι ἀπ' ἐκεῖνα πὺ προκαλοῦν τὴ δυσπιστία. Ἐγὼ πρῶτος δὲν θὰ τὸ πίστευα, ἂν δὲν με βεβαίωναν ὁ κ. Φονβιέλλ κι' ὁ κ. Στέφενσον. Ἐγὼ θαυμάζω μόνο πὺς, ἀφοῦ πήγαμε στὸν Πόλο, κατορθώσαμε νὰ ξαναγυρίσουμε.

— Χάρης σὲ ποιόν, κύριε Γάλλε; ρώτησε ἡ Νταϊζή.

— Χάρης στὸ Θεὸ τῶν ἀεροπόρων, δεσποινίς.

— Μὰ καὶ στοὺς μαθητὲς σας, διαμαρτυρήθηκε ἡ μικρούλα.

— Βεβαίως, συμφώνησε κι' ἡ μὲς Κλάριτζ. Φάνηκαν ἀξιοθαύμαστοι γιὰ τὸ θάρρος τους καὶ τὴν ψυχραιμία τους. Κατὰ τίς τρεῖς αὐτὲς ἡμέρες τῆς ἀγωνίας ἔβαλαν σ' ἐφαρμογὴ τὸ ἀρχαῖο ρητὸ «Σὺν Ἀθηνᾶ καὶ χεῖρα κίνει».

— Σὰς παρακαλῶ, ἀγαπητὴ μίς, θὰ μου τοὺς κάνετε νὰ τὸ πάρουν ἐπάνω τους.

— Δὲν ὑπάρχει φόβος. Δὲν εἶναι ἔτσι, παιδιά μου;

Καὶ πραγματικὰ, ἀντὶ νὰ εἶναι φουσκωμένοι ἀπὸ καμάρι κι' ἀλαζονεία, οἱ δύο ἀδελφοὶ μόλις ἔδιναν προσοχὴ στὰ κομπλιμέντα πὺ τοὺς ἔλεγαν, καὶ φαίνονταν σὰ νὰ μὴ ἐνδιαφέρονταν, παρὰ γιὰ τίς ἐπισκευὲς πὺ ἔκανε ὁ Φονβιέλλ στ' ἀερόπλοιο.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Ὁλόκληρη τὴν ὑπόλοιπη μέρα, μεγάλοι καὶ μικροὶ ἐργάστηκαν χωρὶς ν' ἀναπαυθοῦν οὔτε στιγμή, γιὰ νὰ καθαρίσουν τὸ μεταλλικὸ δίχτυ τοῦ ἀερόπλοιου ἀπὸ τὸ στρώμα τοῦ πάγου πὺ τὸ σκέπαζε. Ἡ δύσκολη καὶ κοπιαστικὴ αὐτὴ ἐργασία σταμάτησε μονάχα ὅ-

ταν σκοτείνιασε ἐντελῶς ὁ οὐρανὸς καὶ μπῆκε πάλι σ' ἐνέργεια τὴν ἐπομένη μετὰ τὸ ξημέρωμα· μὰ δὲ θὰ τελείωνε οὔτε ἐκείνη τὴν ἡμέρα, ἂν δὲν ἔβαζε ὁ Φον-

βιέλλ σὲ λειτουργία τὸ ραντιατέρ, πὺ μέσα σὲ λίγη ὥρα ἔκανε τοὺς ὑπόλοιπους πάγους νὰ λυώσουν. (Ἀκολουθεῖ)

ΓΕΩΡΓΙΑ ΤΑΡΣΟΥΑΝ

Τ' ΑΡΚΟΥΔΑΚΙΑ ΠΡΟΣΚΟΠΟΙ

[ΑΝΑΓΝΩΣΜΑ ΓΙΑ ΠΟΛΥ ΜΙΚΡΑ ΠΑΙΔΙΑ]

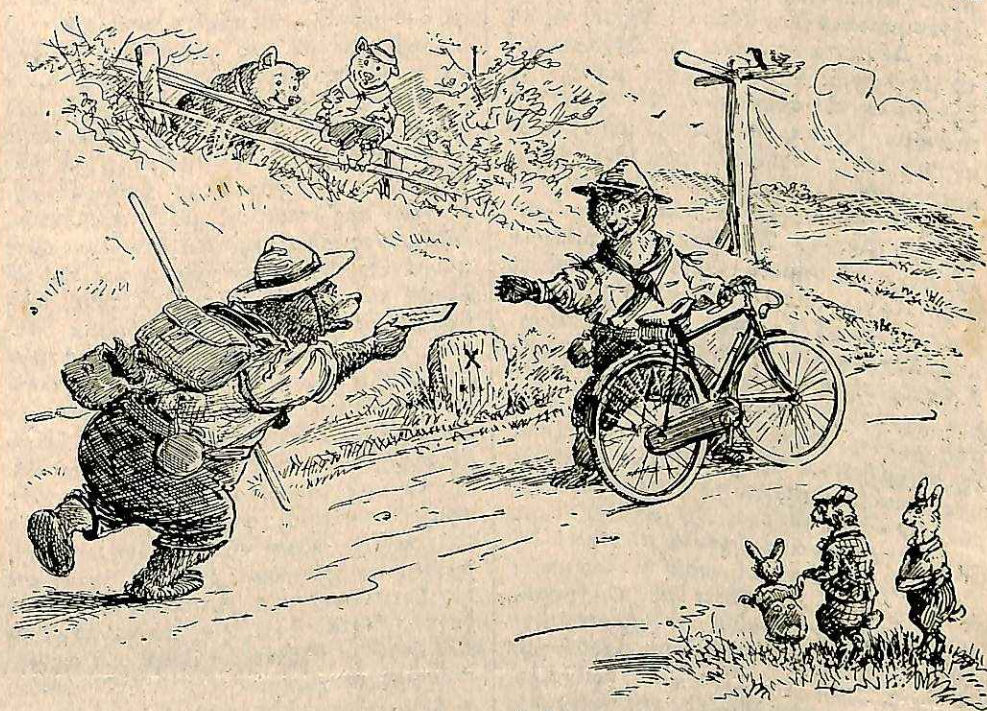
Κ'.

Αὐτὰ κι' αὐτὰ ἔκαναν τώρα οἱ μικροὶ μας Πρόσκοποι κι' ὁ κόσμος ἦταν πολὺ εὐχαριστημένος ἀπ' αὐτούς, κι' αὐτοὶ πολὺ εὐχαριστημένοι ἀπὸ τὸν ἑαυτὸ τους.

Πολλοὶ Ζωουπολίτες πήγαιναν καθεμέρα στὴν κατασκήνωσή τους νὰ τοὺς βλέπουν, νὰ τοὺς συγχαίρουν καὶ νὰ τοὺς κάνουν δῶρα.

Ἐν' ἀπὸ τὰ γυμνάσια πὺ τράβηξε πολλοὺς θεατὲς καὶ προκάλεσε πολλοὺς ἐπαίνους, ἦταν τὸ «Γρήγορο Ταχυδρομεῖο».

Καθὼς ξέρετε, τὸ Ταχυδρομεῖο, ἂν καὶ λέγεται ἔτσι, δὲν εἶναι πάντα Ἰαχὺ, γρήγορο. Ρίχνεις ἕνα γράμμα στὸ κιβώτιο γιὰ νὰ πάη στὴ γειτονικὴ πόλη, πὺ δὲν ἀπέχει οὔτε μιὰ ὥρα μετὰ τὸ σιδηρόδρομο, καὶ κάνει νὰ πάη δυὸ μέρες. Ἀλλὰ στὸν πόλεμο, τὰ ἔγγραφα, τὰ γράμματα, οἱ διαταγές, πρέπει νὰ φτάνουν ὅσο

τὸ δυνατό γρηγορώτερα, γιατί μιὰ μικρὴ ἀγογορία μπορεῖ νὰ φέρῃ μεγάλη καταστροφή. Κι' οἱ Πρόσκοποι, πὺ σὲ ὥρα πολέμου εἶναι σπουδαῖοι βοηθοὶ τοῦ στρατοῦ, γυμνάστηκαν καὶ στὸ «Γρήγορο Ταχυδρομεῖο».

Τοὺς ἔδιναν ἕνα γράμμα καὶ τοὺς ἔλεγαν πὺς σὲ μιὰ ὥρα, τὸ πολὺ, ἔπρεπε νὰ πάη στὴ γειτονικὴ πόλη.

Τῷξερνε ἕνας Πρόσκοπος, καὶ τρέχοντας εἶτε μετὰ τὰ πόδια, εἶτε μετὰ ποδήλατο, τὸ ἔφερνε σ' ἕναν ἄλλον Πρόσκοπο πὺ περιμένε στὸν πρῶτο σταθμό. Αὐτὸς τῷξερνε καὶ, μετὰ τὸν ἴδιον τρόπο, τὸ πήγαινε στὸ δεύτερο σταθμό, ὅπου περιμένε ἄλλος Πρόσκοπος. Τῷξαινε τότε αὐτὸς καὶ τὸ πήγαινε στὸν τρίτο, αὐτὸς στὸν τέταρτο, καὶ πᾶσι λέοντας. Ἐτσι, σὲ μιὰ ὥρα, τὸ γράμμα ἔφτανε στὴν πόλη. Καὶ χωρὶς νὰ παρακουρασθῇ κανένας.

— Τί καλὰ, ἂν ἔτρεχε ἔτσι καὶ τὸ Ταχυδρομεῖο μας! εἶπε σ' ἕνα σταθμὸ ὁ κύριος Γουρουνάκης, ἕνας καλὸς Ζωουπολίτης, βλέποντας τὸν Κοκκινέλη νὰ τρέχῃ μετὰ τὸ γράμμα στὰ χέρια καὶ νὰ τὸ δίνει ἀμέσως στὸν Ἀστρονόμο, πὺ περιμένε νὰ τὸ πάρῃ μετὰ τὸ ποδήλατο.

Ἀλλὰ καὶ μιὰ οἰκογένεια Ἀγγλῶν περηγητῶν πὺ ἔτυχε κεῖ-πέρα, ἡ οἰκογένεια Κούνελινς, ἔθαύμασε πολὺ τὸ «Γρήγορο Ταχυδρομεῖο» τῶν Πρόσκοπων καὶ ζήτησε νὰ ἰδῇ τὸν κ. Ἀρχηγὸ γιὰ νὰ τὸν συγχάσῃ.

(Ἀκολουθεῖ)

Η ΚΥΡΑ-ΜΑΡΘΑ

ΤΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑΡΙ ΤΗΣ ΜΙΡΕΓΙΑΣ

Σκαρφαλωμένη σε δυο καρέκλες, με φουστάνι από άσπρο περκαλί ή Μιρέγια λέει και ξαναλέει το ποίημά της, εκείνο που θα ευχηθώ τον πατέρα της. Έχει ένα μεγάλο μπουκέτο «δειλινά» στο καθένα της χεράκι. Κάνει υπόκλιση και τραγουδεί:

Μπαμπάκα, σήμερα είναι τ' όνομά σου, πώς έλειπες με γέλασε ή μαμμά.
Αγνή κρατώ να βάλω στα μαλλιά σου, χρυσά μπαμπά! χρυσά μπαμπά!

και κάθε μέρα είναι μια ωραία παιδιάστικη μέρα.

Άλλη φορά.

Τήν πάνε στην παλιά εκκλησία, — Δέσποτα, ή Μιρέγια δεν ήθελε ν' αφήσει την ήσυχία της, και πρέπει να ξεμολογηθώ. Πες τις άμαρτίες σου στον αιδεσιμώτατο έλα, πές τις! Να σάς τις πω έγω, Δέσποτα: κλέβει τη ζάχαρη απ' το μαγειρείο, κ' ύστερα δεν μπορεί να ξαναβάλει το σκέπασμα. Κ' έτσι την πιάνομε. Η παραμύθια της μαθαίνει άσχημα λόγια: «οί Καλόγριες είναι καρακάδες» κι' άλλα τέτοια.

Άλλη μέρα: θά παρουσιαστή κι' αυτή στη Φάτνη. Μαθαίνουν τη Μιρέγια να κάνει το σημείο του Σταυρού με το δεξί. Κάνει πείσμα και θέλει να σταυροκοπιέται με τ' άριστερό. Ο Έπίσκοπος έρχεται στο μοναστήρι. Ο μικρός Χριστός είναι μες στη φάτνη. Η Μιρέγια παρασταίνει τον μικρό Χριστό μέσα στη φάτνη. Είναι όλοτετα γυμνή και τη στείγμη που την εύλογει ο Έπίσκοπος, σταυροκοπιέται πάλι με τ' άριστερό. Ο Έπίσκοπος τη μαλλώνει με πραότητα. Το άπονήρευτο πλάσμα!

Τό Εύχέλαιο, οι ώραιοι περίπατοι στο προάστειο. Είσατε με τη γιαγιά. Η γιαγιά σάς παγαίνει να παρασταθώτε στην εύλογία των Αγίων Λειψάνων, στην εκκλησία του Σωτήρος. Θά δειλινίσετε στης θείας Μαρίας της παχειάς, που κόβει εκείνες τις χρυσές φέτες. Η θεία Μαρία καταπιάνεται να έτοιμάσει τη σοκολάτα στην κουζίνα. Ακούστηκε που έπεσε. Η Μιρέγια τρέχει να ιδει τι συμβαίνει. Η θεία Μαρία βρίσκει' εκεί χάμω, σά μια γέρικη βάρκα γυρτή στο πλευρό. Πέθανε. Τι άλλόκοτα που πέθανε ή θεία Μαρία! Βάζουν άναμμένες λαμπάδες να λυώσουν στα δάχτυλά της. Μπά, τελείωσε, ούτε σαλεύει πιά. Τό βράδυ, στέλνουν τη Μιρέγια να πλαγιάσει στης Φέμπρον. Θάθελα πολύ να μ' άφηναν να μείνω.

Εδώ, δε θυμάμαι τίποτα. Τώρα, είμαι στην έξοχή, μέρα νύχτα.

Άχ, τί ώραιος καιρός!

Τήν Κυριακή, πάμε στο κοιμητήρι να δούμε τη θεία Μαρία. Μου χάρισε ποτιστήρι και ποτίζω, και με μια μικρή

σκούπα, καμωμένη από κυπαρισσόκλωνα, σαρώνω τα δρομάκια. Τήν ώρα που ή γιαγιά πάει στους άλλους τάφους, έγω τρέχω γρήγορα-γρήγορα στους τάφους του κηπουρού. Πίσω απ' το κίόσκι του, είναι τρεις, — παρατημένοι, που τους φροντίζει. Βγαίνουν άγκινάρες κι' είναι πιό χοντρές απ' το κεφάλι μου. Δοκίμασα του κάκου να τις μετρήσω είναι πιό μεγάλες απ' το κεφάλι μου. Η γιαγιά με μαθαίνει τ' άδράχτι. Άχ όμορφες μέρες, τί ζεστές, τί μεγάλες! Όταν ή μαμά έρχεται και με βλέπει, με μπουκώνουν ζαχαρομύδαλα με σοκολάτα, για να μην κλαίω.

Έρχνάω πολλά, πάμπολλα πράγματα! Θυμάμαι πως το μπαμπά του άρεσε πολύ να μ' έχει μαζί του Πάντα. Όσο γινόταν πιό συχνά. Κι' έγω τ' ίδιο, μ' άρεσε να φεύγω με μαζί.

— Σά μεγαλώσεις, θά μπορούμε μέσα σε δυο μεγάλα τσουβάλια, μούλεγε, και θ' αφήσωμε να μάς φορτώσουν σ' ένα καϊκι. Θά φύγωμε κι' οι δυο μας. Αυτά μούλεγε ο μπαμπάς για τον καιρό που θα μεγαλώσω. Για τώρα, πάμε κάθε πρωί με τ' άμάξι. Ο μπαμπάς, σά γιατρός, κάνει το γύρο του στην έξοχή. Παντού άρρωστοι και μάς περιμένουν.

Ανήσυχες γυναίκες, που δεν είναι ούτε πλυμένες, ούτε χτενισμένες, και που δολωνών τούς πονάει ή κοιλιά τους' παιδιά με σπυριά και μ' έξανθήματα' άντρες στο κρεβάτι, άντρες που δεν πάνε στη δουλειά, μια κούκλα που δε σαλεύει, γέροι που γρινιάζουν, και' πολλές γριές που κλαίνε κι' είναι κακές. Έγω δε φοβάμαι, γιατί ο μπαμπάς τραγουδάει πάντα είναι χαρούμενος, και τότε σφυρίζει καμιά φορά μες τ' όδόντια του, κι' έγω είμαι εύτυχισμένη, εύτυχη σμένη, να βρίσκωμαι εκεί ανάμεσα. και να ξετυλίγω τους επιδέσμους και τα ξεντά. Όταν γυρίζομε, φέρνω ταχτικά ένα ζευγάρι περιστέρια μέσα στο πανέρι που μάς τ' άχρισαν οι καλοί άνθρωποι, ή καμιά πουλάδα που με φοβάται, ή φρούτα, βούτυρο, αυγά, χορταρικά. Ένα μπουκέτο λουλούδια. Οι χωρικοί του δίνουν λογής-λογής πράματα του μπαμπά, γιατί όλος ο κόσμος τον αγαπάει. τον μπαμπά μου. Κι' έγω τον αγαπάω και μ' άρέσει που τον αγαπάω. Μόνο, δεν καταλαβαίνω γιατί περιδιαβάει, στο γυρισμό, δεξιά κι' άριστερά, κοντοστέκει πρόθυμα, πιάνει να μου διηγείται ιστορίες, και ποτέ δε βιάζεται να γυρίσωμε στο σπίτι. Έγω πεινάω.

Τώρα μεγάλωσα κιόλας. Δέ φυτεύω πιά λουκάνικο στην άκρη του κήπου, καθώς μ' όρμηκεν ο Ρένος ο ξαδερφούλης μου, γιατί έγω ξέρω πως δεν φυτρώνει αυτό.

Έχω το περιβολάκι μου, καταδικό μου. Έερριζώνω άγριοβότανα. Ποτίζω. Σπέρνω δεκάρες κι' ε,τι άλλο τύχει να

μου πέσει στα χέρια, άκόμα και το κεφαλάκι της κούκλας. Έσπειρα εκεί χάρμω δλες τις δεκάρες του κουμπάρ μου, του χρηματοκιβωτίου μου, έσπειρα δλες μου τις ένθύμιες. Τις δεκάρες τις ξέθαψτε έξοπίσω μου ο Ρένος και ποτέ μου δεν τον έννοιωσα, μ' οι ένθύμιές μου βρίσκονται άκόμα στο περιβολάκι. Νάξερα; τ' παιδιά του καινούργιου νοικάρη τις ξέχωσαν καμιά φορά.

Τό περιβολάκι μου ήταν στην όψη του σπιτιού. Άξαφνα, μια μέρα, μάς φέρνουν ένα μεταλλουργό, μέσα σ' ένα χειραμάξι. Είχε σφηνώσει το φτυάρι του στο κεφάλι του. Τρέχω στο μαγειρείο να του φέρω ένα ποτήρι παλιό κρασί: είπα πως ήλ τον εϋθύς ν' άνασχωθεί και να βγάλει μόνος του το φτυάρι απ' το κεφάλι του. Όταν ξαναγύρισα εκεί δά, ο μπαμπάς κ' οι άλλοι άνθρωποι είχαν δουλέει γύρω απ' τον πληγωμένο. Όλοι τους έδωσαν τις φωνές. Με διώχνουν. Ο μπαμπάς είναι βλο θυμό. Πρώτη του φορά. Από το πείσμα μου, πίνω το ποτήρι που βάζω ακόμα, κι' άνεδαίνω να κοιμηθώ. Κακιώνω, είμ' άρρωστη κι' αποκοιμείμαι.

Βρίσκομαι στης θείας Φανής. Τό σπίτι της είναι κάτωθε απ' το μεγάλο γεφύρι. Μπαίνεις απ' τις σιταποθήκες. Η σιταποθήκες είναι γεμάτες κοπριά. Πήραμε το λεωφορείο για νάρθουμε, έπειτα τ' τραίνο, έπειτα άλλο λεωφορείο και νά μάς στης θείας. Άχ πως μοσκομυρίζουν οι άγριοπαχαλιές, φουντωμένες γύρω απ' τους στύλους της γέφυρας! Στις θείας Φανής, τό σπίτι μου φαίνεται πολύ πιό μεγάλο απ' αυτήν. Η θεία είναι πολύ άδύνατη για τέτοιο σπίτι. Μυρίζει μούχλα και μένει όλομυναχη εκεί μέσα, μαζί με μια γριά παραδουλεύτρα, που ποτέ της δεν πλαγιάζει και που τη λένε Μαρία. Η Μαρία ποτέ δεν άφηνει τη δουλειά. Οι δυο γερόντισσες ποτέ τους δε βγαίνουν απ' το σπίτι. Όταν τρώνε, ή θεία Φανή κοπανίζει καρύδια και τυρί μέσα στο γουδί, έπειτα τ' ρίχνει μέσα στο ζουμί της για να τ' όφει. Η Μαρία, ή παραδουλεύτρα, αυτή έχει μόνο ένα βαθύ πιατό σούπα. Δεν της δίνουν αυτήνης ούτε τυρί, ούτε καρύδια. Ούτε και γουδάκι έχει. Τρώνε με ξύλινα κουτάλια. Οι δυο γερόντισσες πίνουν ένα μπουκάλι κόκκινο κρασί, και τό βράδυ, πριν οξήσουν τό φως, ένα ποτήρι παλιό Σαρτρέζ. Μία φορά την ήμερα τρώνε, στις πέντε τ' άπόγεμα, και τραχανίζουν τηγανίτες έλη μέρα, τηγανίτες με μέλι.

Στη σκάλα, είναι ένα χοντρό σχοινί άντις της γάγκελλα. Όλο τό σπίτι είναι κατάνκλειστο. Ο όρνιθώνας βρίσκεται στο πέμπτο πάτωμα και στο σαλόνι είναι δυο κουνέλια.

(Άκολουθεί)

ΤΕΛΟΣ ΑΓΡ'Σ

«Αυτή ή όμπρέλα άνήκει σ' ένα κύριο, ο όποιος μπορεί να σ' αφήσει 100 λίτρες. Θά έπι-σπρέψω σε 10 λεπτά».

Όταν έπέστρεψε, βρήκε άντι της όμπρέλας μιάν άλλη κάρτα, με τις λέξεις:

«Αυτή ή κάρτα άνήκει σ' ένα κύριο που μπορεί να τρέξει 10 μίλλια την ώρα' δεν θά έπισπρέψη όμως».

(Από τό Άγγλικό).

Έλπιδοφόρος

ΠΑΙΔΙΚΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

Ο Δάσκαλος: — Όταν ή λήγουσα είναι μακρά, ή παραλήγουσα, Τάχη, τί κάνει;

Ο Τάκης: άρηρημένα: — Τρέχει να τ' όφτάση...

Σαπουνόφουσα

Τοτός: — Σε παρακαλώ, μπαμπάκα, να μου δανείσης δέκα φράγκα και να μου δώσης μονάχα τ'ό πέντε.

Μπαμπάς: — Γιατί, παιδί μου; Τοτός: — Γιατί θά μου χωστής πέντε, θά σου χρωστώ άλλα πέντε, κι' έτσι θά... πατούσουμε!

Ύμνος της Δευτεριάς

ΑΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ «ΔΙΑΠΛΑΣΕΩΣ»

Αθήναι, 42 όδός Εϋριπίδου, την 19 Αύγουστου 1930

Οι «Τρεις Μικροί Άεροπόροι» πλησιάζουν να τελειώσουν. Τί θά βάλω στη θέση τους; Όχι βέβαια κανένα μεγάλο μυθιστόρημα, γιατί τρεις μόνο μήνες μάς μένουν και θάταν άδύνατο να τελειώσω στον τόμο. Άλλά, πρὸς τό παρόν, ένα μικρό. Έχει τίτλο «Η ΑΠΕΡΓΙΑ ΜΑΣ» κι' είναι έξυπνο και χαριτωμένο. Κι' όταν θά τελειώσω κι' αυτό, — που θά πλησιάξω τότε να τελειώσω κι' ή «Καλύδα του Μπαρμπα-Τόμ» — θά ιδούμε για κανέν' άλλο.

Ο συνεργάτης μου κ. Π. Λευκ. με παρακαλεί να διορθώσω ένα τυπογραφικό λάθος που έγινε στο τελευταίο του κομμάτι «Ο Γυρισμός» (φυλλά. 36, σελ. 424) έτσι πού λέει: «και τώρα άφίνουν για πάντα», θέλει: «που τώρα άφίνουν για πάντα». Διορθώστε το λοιπόν, γιατί έκείνο τό και χαλά ελη τη φράση.

Έγω έχω «γραμματοπλημύρα» κι' ή Λεβάντα έχει «τεμπλοπλημύρα». Τί κακό κι' αυτό! Να με συλλογιέται ελη την ώρα, να θέλω να μου γράφω, και να μην μπορώ να καθίσω και να πιάσω την πένα! Έπιτέλους μια μέρα τό κατάφερε και μου έγραψε ένα μεγάλο κι' ωραίο γράμμα. Στην έρώτησή της για τ' Στιχουργική, της άπαντώ: «Ο ποιητής εν' έλεύθερος να κάνει στίχους με όσες συλλαβές θέλει. Υπάρχουν στίχοι και με δύο μόνο συλλαβές, όπως υπάρχουν και με δεκάξη, και με είκοσι. Όλων των ειδών όμως οι στίχοι έχουν τό ρυθμό τους, κι' αυτά τ'α μαθαίνει κανείς είτε με τό αυτί και με την

πείρα, είτε μελετώντας μια καλή Στιχουργική».

Χαίδω, τό ψευδώνυμο αυτό σου ένεκρίθη στο 36 φυλλάδιο. Πολύ μου άρεσε τό γράμμα όπου μου κά-νεις την εικόνα σου. Είσαι φοιτήτρια, άγαπάς τη μελέτη, διαβάσεις πολύ, αλλά σ' έλκύουν και ταβλή-τικά, κολυμπάς, παίζεις βόλεϊ και τένις, πεζοπορείς. Είσαι λοιπόν καθαυτό ένα κορίτσι της εποχής μας. Με τη διαφορά — κι' είναι ελη προς τιμήν σου, — άγαπάς και τη νοικοκυροσύνη και βοηθείς τη μαμμά σου και την όηρητέρα στις δουλειές του σπιτιού. Μπράβο που τ'α προφταίνεις όλα! Ελπίζω τώρα να βροίσης καιρό και για να μου γράφης συχνά.

Έλαβα, Κορητικέ Άέρα, κι' εύχαριστώ. Έγκλημα λέει; Και βέβαια είναι έγκλημα, και μεγάλο μάλιστα, να κλέβη κανείς γράμματα απ' τό Ταχυδρομείο, κι' ο άλλος του κάκου να περιμένει μια είδηση, μια απάντηση, μια πληροφορία, από την όποια μπορεί καμιά φορά να εξαρτώνται τα μεγαλύτερά του συμφέροντα! Για να ώφεληθώ ο κλέφτης μια δραχμή, δεν τόν μέλη άν ο άλλος θάνησυχος, θά πονέσει, θά κλάψω, θά καταστραφώ. Οι δεσποινίδες αυτές που έκλεβαν τ'α γράμματα από τό κιδώτιο, πρέπει να τιμωρηθούν πολύ άστυρά.

Σε συχαίρω για τό άριστο, Ρε-κι. Ο κ. Φαίδων όμως δεν είπε ότι πρέπει να σάς παραφορτώνουν μαθήματα. Είπε μόνο πως αυτά που σάς έχουν, δεν είναι «παραφορτώμα», σχετικώς μάλιστα μ' έκείνα που είχαν οι παλιοί μαθητάι, κι' ότι δεν πρέπει να θεωρήτε τό σχολείο σκλαδιά και φυλακή, ούτε να σπά-ζετε τ'α καλαμάρια σας...

Έκαμες πολύ καλά. Ύβονη. Χαίρω και σ' εύχαριστώ για όλα. Θά σέ παρακαλέσω μόνο να μου γράφης πιό εϋαγύγιστα και με πιό ζωηρό μελάνι. Τό ίδιο έβέθωρο ήταν και τό γράμμα του Ρεκιού. Και έξερτε πόσην ώρα έκαμα, και πόσο πόνεσαν τ'α μάτια μου, για να σάς διαβάσω; Μου φαίνεται ότι, όταν μου γράψετε, πρέπει να θυμάστε και πως πρέπει να σάς διαβάσω, και πως γι' αυτή τη δουλειά δεν έχω παρά δυο μάτια...

Πραγματικώς, Άνδιωμένη Τρι-ανταφυλλιά, κάνεις άρκετά όρθο-γραφικά λάθη, και δεν έχεις άδικο αφού τόσο νωρίς διέκοψες τό σχολείο. Μπορείς όμως να μάθης μόνη σου όρθογραφία, διαβάζοντας με προσοχή και αντιγράφοντας διάφορα κείμενα. Θά σέ ώφελήσω βέβαια σ' αυτό κι' ή συμμετοχή σου στην κίνησή μου. Άλληλογραφία, Διαγωνισμός κλπ. Φθάνει μόνο να τ'α κάνεις όλα προσεκτικά, κι' όταν δεν έξερης πως γράφεται μια λέξη, να μη βαριέσαι να φάχνης να τη βρίσκης σ' ένα βιβλίο, σ' ένα λεξικό.

Δεν παρεξηγήσα καθόλου τό γράμμα σου, Μικρέ Καλλιτέχνη! άπανταίς σου παρεξηγήσεις την άπάντησή μου' γιατί κάθε άλλο έννοοισα παρά πως και σ' άνήκεις σ' αυτούς τους «βανδαλούς». Είμαστε τώρα έξηγημένοι;

Ο Ύμνος της Δευτεριάς πέ-ρασε από την Δ' του Γυμνασίου στην

Ε' με πολύ μεγάλο βαθμό: τό μεγαλύτερο όμως τον πήρε στα μαθημα-τικά (9) και τον μικρότερο στην Έκ-θεση (6). Τώρα λοιπόν που περνά όραία τό καλοκαίρι του στο χωριό, πρέπει να καταγίνεται πολύ μαζί μου. γιατί αυτό ίσα-ίσα θά τον κά-μη να διαπρέψη και στην Έκθεση όπως και σ' άλλα. — Του έστειλα ε,τι είχητες.

«Ρίγος χαράς διαπέρασε ελο τό σώμα» του νέου μου φίλου Τρικέ-φαλου Βουδδα όταν έπιασε την πένα να μου γράφω τό πρώτο του γράμμα και να μου πη πόσο του ά-ρεσε ή ύλη μου, και πρό πάντων ο! «Μικροί Άεροπόροι», και πόσο εύ-γνωμονεί τό καλό παιδί που έσπά-θωσε γι' αυτόν. Κι' έγω χαίρω για την άπόκτηση ενός άκόμη φίλου που μου δείχνει έξαρχής τόση άγάπη και τόν εύχαριστώ για τ'α καλά του λόγια' του στυαίνω όμως να έπι-μαληθώ την όρθογραφία του, γιατί έ-να παιδί τόσο έξυπνο και φιλόκαλο, όπως φαίνεται από τ'α γραφόμενά του, δεν ταιριάζει να κάνει λάθη. Άλλά σ'α σ'α σ'α! ή όρθογραφία δεν μαθαίνεται από τη μια μέρα στην άλλη. Θέλει καιρό, κόπο, προσοχή.

Τό κομμάτι σου, Αιλιάνη, θά τό κρίνω με τη σειρά του. Για τη Μα-γική Εικόνα σου όμως σ'α λέω από τώρα ότι είναι άρκετά καλά ζωγρα-φισμένη, μόνο που τό χαμένο πα-πούτσι δεν σχηματίζεται τόσο καθαρά στον κορμό του δένδρου, όσο, χωρίς να θέλγης, στη ρίζα του. Έγώ τουλάχιστο, πριν ιδώ τη λύση, έκεί ένόμισα πως τό βρήκα. Χαίρω που σ'α άρεσε ο Διαγωνισμός Ζωγραφι-κής και θά λάβης μέρος. Μου γρά-φεις ότι δεν είσαι έξυπνη, ούτε όπο-μονητική. Τό πρώτο δεν τό πιστεύω' πάντως δεν είναι στο χέρι σου να είσαι ή να μην είσαι. Στο χέρι σου όμως είναι να γίνης όπομο-νητική. Λίγη θέληση χρειάζεται.

Η «Μακεδονική Άδυναστεία» μου άναγέλλει τό εύχάριστο πράγ-ματι γεγονός, ότι καθόρθως να μαζέψω γύρω της όλα τ'α Διαπλάσ-ποια της Δράμας, και μ' αυτή την ένωση είναι βεβαία — όπως είμαι κι' έγω — ότι θά 'μπορέσω να έργασθώ πολύ άποτελεσματικά για τ'α διά-δοσή μου. Κι' όχι μόνο στην πόλη της, αλλά και σ' άλλες πόλεις, όπου τ'α μέλη της μπορεί να έχουν συγγενείς ή φίλους.

Χαίρω που έγινες καλά, Στέφα-νε Δόξης, ελπίζω δε ότι γρήγορα θά σου περάση κι' αυτή ή άδυναμία. Ναί, για τό Κουτορνίδι κι' άλλος είπε πως πώς είναι Ευπορνίδι ά-φου έπενόησε τό Πένταθλο. Πολύ όραία κι' αυτά που μου γράφεις για τό πρώτο σου κομμάτι και για τ'α ποιήματα του δυστυχισμένου Πτη-νού της Έρμού που βρήκες στον παλιό έκείνο τόμο.

Ο Τροβαδούρος μου έξηγει ότι τ'α παιδιά σπάζουν τ'α καλαμάρια, όχι γιατί θεωρούν τό σχολείο σκλα-διά, αλλά ίον γιατί τότε γλυτώνουν από τους βαρείς διαγωνισμούς. Ών, γιατί τ'α παιδιά είναι φύσει ταραχο-ποιά, και ΐον γιατί αυτό είναι συνή-θεια. Άπαντώ: ΐον Είλναι μια πολύ κακή συνήθεια, και τ'α παιδιά δεν πρέπει νάχουν κακές συνήθειες, αλλά καλές και ώραιες! Ών τ'α παιδιά

δεν πρέπει να είναι ταραχοποιά κι' στο φύσει νάντιτάσσεται τό θέσει (που θά πη ότι μπορεί να είναι «τα-ραχοποιός» ένας μάγκας τού δρόμου, όχι όμως κι' ένας μαθητής) και ίον, όσο βαρείς κι' άν είναι οι Δια-γωνισμοί, ή χάρη για τό γλύτωμα απ' αυτούς μπορεί να εκδηλώνεται κοσμιώτερα. Τό σπάσιμο των καλα-μαριών στους τοίχους, τό πέταμα των βιβλίων, τό έσχισμα των τε-τραβίων, είναι βαρβαρότητες, τελείω-σε! — Ο Τροβαδούρος μου γράφει πολλά και για τό ζήτημα κοριτσιών-άγοριών, αλλά σήμερα δεν έχω τό-πο να τ'αναφέρω.

Ήταν φυσικό. Βύρων, να λυπη-θής όταν είδες την άπόρριψη των κοριτσιών σου σ'έκφθηκες όμως πολ-λύ καλά πως δεν είσαι ο μόνος που τ'α άπορρίπτονται κομμάτια, και ότι ένα μόνο χρόνο που είσαι συν-δρομητής, δεν μπορείς νάχης την πείρα των παλαιότερων. Χαίρω που είσαι τώρα καλά. Τό ψευδώνυμο ένεκρίθη.

Εδώ σταματώ. Σέ μερικά σπου-δαία γράμματα που έμειναν από την περασμένη έβδομάδα, θάπαντήσω στο έρχόμενο. Καθώς και σ' άλλα που έλαβα αυτή την έβδομάδα και που δεν έχω τόπο ούτε να τ'αναφέρω.

ΕΓΚΡΙΣΕΙΣ ΨΕΥΔΩΝΥΜΩΝ

Κανένα ψευδώνυμο δεν έγκρίνεται, ούτε άναεώνεται, άν δεν συνοδεύεται από τό δικαιώμα, όρ. 10. — Τ'α έγκρίνωμενα ή ά-ναεώνομενα ίσχύουν ως την 30 Νοεμβρίου 1930. Όσα συνοδεύονται από Α. άνήκουν σ'ε άγόρια και δα από Κ. σ'ε κορίτσια.

Νέα Ψευδώνυμα: Γκρέτχεν, κ. (ΑΜ). Άσπας, κ. (ΙΑ). Κόρη των Ασών, κ. (ΑΑ). Τα-κός, κ. (ΙΑ). Χρυσόπηνη, κ. (ΚΠ). Βάτραχος Νο 30, κ. (Συλ. Βατράχ). Καλόκαρδος, κ. (...). Χρυσόψαρο, κ. (ΒΒ).

Άναεώσεις Ψευδώνυμων: Κόρη της Διαπλάσεως, κ.

Η Διάπλασις άπάζεται τους φίλους της: Ούρανιο Τόξο (για τό ζήτημα της «Άμνης» είπα, καθώς θά είδες, τη γνώμη μου: τό ποιήμα σου για τό «Πένταθλο» άρ-κετά νόστιμο) Ρογήρον (τό άνέκ-δοτό σου θά δημοσιευθώ στη Σε-λίδα). Βάσιγκτον (κανένας ως τώρα δεν μου παρήγγειλε από τη Θεσσαλονίκη). Άνδαλουσία (έλα-βα, έξετέλεσα, εύχαριστώ' άλλ' αυτό δεν μπορεί να λογισθώ ως έσπαθώμα' ο Άνακίας... ετοιμά-ζεσαι!) Πολυβώτην (δεν πειράζει' εύχαριστώ για την προσπάθεια' χαίρω τόν πατέρα σου, τόν πα-λιό μου φίλο) Ζέφυρον (έλαβα και θά συμμορφωθώ) Ναπολεό-νην (έλαβα τ'α κομμάτια σου και θά τ'α διαβάσω με τη σειρά τους' μια βέβαια που δεν πρέπει να λυ-πηθής άν άπορριφθούν' ιδες παρα-πάνω πως σ'έκφθηκες κι' ο Βύρων) Δάστην σ'ό Άπειρον (έλαβα και θά σου πω: χαίρ' των Δύσων έστειλά' δυο μαζί' δεν επιτρέπεται να διαγωνισθούν ούτε στο Πέντα-θλο ούτε πουθενά' για τις Μετα-μορφώσεις, πολλές φορές έξήγησα πως γίνονται' όπως δήποτε σήμερα δεν έχω τόπο) Άδωνάν (θά σου πω τ'α κρινώ καλώς συνήθειες, αλλά καλές και ώραιες! Ών τ'α παιδιά

στην κριτική μπορεί κανείς να γράφει κάτι»· απορρίψεις έχω κάνει πολλές, αλλά μόνο τη δημοσίευσή τους έμποδίζει η γραμματικοπλημύρα! **Κούκλαν του Χαλανόριου** (πολύ μου άρεσε το γραμματάκι σου, κι' είχα να λάβω τόσο καιρό! έλπιζω να μου γράφεις τώρα συχνά όπως πρώτα.) **Ηρώ** (και το δικό σου μου άρεσε πολύ· μάστα, επειδή είναι γενικού ενδιαφέροντος, θα δημοσιεύσω ένα μέρος του στο έρχόμενο.) **Χαραγγή** (ή λυπηρή αυτή θα έγινε χαρά, γιατί θα είδες ότι σου κήνητσα για τόσες όμως ερωτήσεις που μου κάνας σήμερα, θαπρεπε να γράψω δάκρυο βιβλίο! σου συσταίνω να προμηθευθής καμιά μυθολογία· εκεί θα τα βρήξες όλα.) **Βάτραχον Νο 4** (δεκέτες.) **Ιουμήνη** (αυτό, είδες, σου ενέκρινα· πολύ ωραίο και το πρώτο σου γράμμα· γράφε μου για ν' ανταλλάξω Μ. Μυστικά θα δημοσιεύσω μια σχετική.) **Άγγελια** και θάνατοπόωση τα τετραδιά ο' εκείνους που θα θελήσουν να σου στείλουν· δεν μπορείς να ξέρεις εσύ, για να στείλεις πρώτη.) **Κάποιον** (ή Άγγελια σου έληφθη μετά την έκδοσή του 36ου φύλλου· τι μπορούσα να κάμω;) **Δίονα Π. Γιαννακοπούλου** (ευχαριστώ για τα καλά κι' ωραία λόγια, και λυπούμαι που δεν έχω σήμερα τόπο ναποσπάσω μερικά· αλλά γιατί δεν παίρνεις και ψευδώνυμο, να μου γράφεις συχνότερα, αφού με αγαπάς τόσο;) **Ρασπουτίν** (έστειλα· αν δεν αναφέρεται σε Άποτελέσματα του Διαγωνισμού εκείνου, θα πη ότι δεν έβγαλε στα χέρια μου ή απάντησή σου· πώς συνέβη αυτό, αφού την έστειλες με άλλες απαντήσεις που τις έλαβα, δεν ξέρω· μπορεί και να παράπεσε στο γραφείο μου· μπορεί να έχασες και ού να την έσωκλείσας· άνθρωποι είμαστε, όλα γίνονται!) **Φώτον Δοτρήν** (στο τόσο συγκινητικό σου γράμμα θάπαντήσω στο έρχόμενο.) **Ευβοϊκό** **Ακρογιάλι** (τί να σου πω;· αφού είσαι ή μικρότερη, δεν πρέπει να υποχωρήσ;· εκτός αν υποχωρούν οι άλλοι στη μικρότερη, που κι' αυτό γίνεται κάποτε· έστειλα δ, τι εξήγησες.) **Α. Ζαχαρίου** (δλα τα παλαιά τεύχη της «Νέας Έστίας» υπάρχουν, προς δραχμές 6 το καθένα· τα εφετινά μόνον έχουν δρ. 7.) **Θεμ. Α. Τούλαν** (απάντηση δίνει ο «Οδηγός του Συνδρομητού» που πρέπει να τον διαβάσεις.) **Ελληνόπουλο** (έστειλα δ, τι εξήγησες κι' έχω στη διαθεσή σου δρ. 75,70· στάλλα θα σου απαντήσω στο έρχόμενο.) **Παινεμένο Ανδρειοτάκι** (ωραία τα Π. Πνεύματα και θα δημοσιευθούν· έστειλα.) **Αιολίγγανον** (φωτογραφία έλήφθη, περιμένε.) **Αιμιλιάν Δίπ.** (μπορείς βέβαια· στον «Οδηγό» που σου στέλνω, θα ιδής και για το ψευδώνυμο.) **Μπουνμπουλάν** κτλ. κτλ. **Προσκοπάκι του Ζαγορίου**, **Άθηναιδα**, **Ναπολέοντα**, **Αλεξάνδρα** **Κ. Ταυράκη**, **Τολμηράν** **Άμαξόνα**, **Ναουσόπουλο**, **Βοναπάρτη** (έστειλα). **Είς όσας έπιστολάς έλαβα μετά την 18 Αυγούστου, στο έρχόμενο.**

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑΙ ΑΣΚΗΣΕΙΣ

ΣΥΝΕΧΕΙΑ του 2500 Διαγωνισμού. Του φυλλαδίου τούτου αι λύσεις είναι ετι αι μέχρι της 23 Οκτωβρίου.

542. Δεξιόγραφος

Πρόθεση πές δυο φορές,
Μα στη γλώσσα την κοινή,
Και μια όσα πέρνει εύθης,
Παραμύθι να σου πη.

Φώτης Σκοτάδης

543. Στοιχειόγραφος

Όπως είμαι αν μάθησης,
Τροφή κάποια θάπαντησης,
Μα που δεν είναι για σένα...
Αν μου κόψης το κεφάλι,
Μιά πρωτεύουσα προβάλλει
Γνωστοτάτη στον καθένα.

Νάρκισσος

544. Μεταγραμματισμός

Χρῶμ' άπλο γίνεται σφαίρα
Και στον ούρανό πετά,
Αν-κι' ως είναι ακόμα μέρα—
Ένα πλ το κάνης τά.

Μιράντα

545. Μεταγραμματισμός

Τά ψηφία θεού άρχαιου
Αν λιγάκι ανακατέψης,
Στο πλευρό ενός ήμιθέου
Πήγαινε να τον γυρέψης.

Λάχεσις

546. Αίνιγμα

Κάνει τάρσενικό μου
Μεγάλα κατορθώματα.
Θεά το θηλυκό μου
Στου Όλύμπου τα ύψώματα.
Μαγεμένη Φλογέρα

547. Δίzyon

* * * * * Όριζοντίως έκ
* * * * * τών άνω: εί-
* * * * * dos σημαίας,
* * * * * λατίνος ποιη-
* * * * * τής. Καθέτως
* * * * * ές άριστερών:
* * * * * έθνομάρτυς, με-

ταγωγικόν, ποτόν, δάσος έν έ-
ρήμῳ.

Ανεμώνη του Βουνοῦ

548. Κρυπτογραφικόν

12345678 = Αρχιπέλαγος
236585 = Δίπουν.
36587 = Νήσος.
41387 = Πτηνόν.
5487 = Τερόν.
6334 = Όλέθριον.
74345 = Διάβολος.
8345 = Χρονικόν.

Σγουρόμαλλη

549. Ποικίλη άκροστοιχίς

Τό πρώτον γράμμα της πρώ-
της των κάτωθι ζητουμένων λέ-
ξεων, τό δεύτερον της δευτέρας,
τό τρίτον της τρίτης και καθε-
ξής, αποτελούν τύραννον των
Αθηνών:

1, Μούσα· 2, Πόλις της Πελο-
ποννήσου· 3, Όμηρικὸς ήρωας· 4,
Άρχαία έλλ. πόλις· 5, Ρήτωρ·
6, Σάτυρος· 7, Μοίρα.

Ανεμώνη του Βουνοῦ

550. Γρίφος

χ ελ χ
χ ελ ελ χ
χ ελ Η + Η ελ χ
χ ελ Η + Η ελ χ
χ ελ ελ χ
χ ελ χ
χ

Κυρά Κυραλίνα

ΑΥΣΕΙΣ

των Πνευμ. Άσκησ. του φύλ. 23

323. Ισπανία (εις, Πάν, ία.)—
324. Κόσσυφος (Κως, σύ, φως.)
—325. Δίκαιος-Δίαιος.—326. Αύ-
ρήλιος-Απρίλιος.—327.

ΚΑΔΜΕΙΑ 328. ΟΥΑΣΙΓ-
Α Η Υ Ν ΚΤΩΝ (υίός, ά-
ΔΗΜΗΤΡΑ στν, σιαγών, Ίό-
Μ Η Ε Θ σιν, γωνία, Κά-
ΕΥΤΕΡΠΗ των, Τάκτιος, Ω-
Α Ν Α Θ Η Μ τος, νόσος.)—329.

333. Διά του Ο: σπόγγος, μόσχος,
ποντος, πορθμός, βόρβορος.—
334. ΕΥΤΕΡΠΗ-ΑΚΡΑΤΟΣ
(ΈκΑβη, Υάκινθος, Τερψιχό-
ρη, ΈκΑτη, Ρήτωρ, Προθεσις,
ΉώΣ.)—334 δις. Όπου άκούς
πολλά κεράσια κράτα και μικρό
καλάθι.—335. Τά μέτρα άριστα
(τά με τρία, αρ εις τά.)—336.
Odessa-Bdessa.—337. SOCRATE
(or, Crète, rat, atroce,
tête, être.)

ΜΙΚΡΑΙ ΑΓΓΕΛΙΑΙ

Διά 1 έως 10 το πολύ λέξεις με άπλά
στοιχεία δρ. 6, το έλάχιστον τέμμημα. Πέ-
ραν των 10 λέξεων 60 λεπτά ή λέξις,
με παχέα δε στοιχεία λεπτά 70 και με
κεφαλαια δρ. 1. Ό χωριστός στίχος δρ. 3.
Οι μη συνδρομηταί πληρώνουν τα διπλά.
Η προπληρωμή είναι άπαραίτητη.

Α'—700

Ζητώ ανταλλαγήν τετραδίων και τοπιέ-
ων από δλους-ας. Δίσις: (Α—646.)

Ναουσόπουλο

Α'—701

Στην άσπρή Μικρή Άρτιστα, για
στην άδόσπαρτη γιορτούλα της, στέλνω
τις πιο θερμές μου εύχες.

Τάκης

Α'—702

Για τα γενέθλιά σου, αγαπητή Μαγε-
μένη Φλογέρα, δέξου τις πιο άπλη-
νές μου εύχες, διαμαντάκια στην εύτυχία
σου.

Τάκης

Α'—703

ΓΑΡΔΕΝΙΑ, δέξου δλόθερμες εύχούλες
για τη γιορτούλα σου από τον

ΒΟΝΑΠΑΡΤΗ

Α'—704

«ΙΕΡΑ ΕΞΕΤΑΣΙΣ»
Αγαπητά μας Βατραχάκια, δεν κάνετε
καλά να τα βάλετε με τους «ΕΥΘΥΜΟΥΙ
ΝΕΟΥΙ» με τους όποιους άποτελούμε πλέον
ένα σύλλογο. Αν έσείς κάνετε surprise
εμείς σας παρουσιάζομε μίαν attraction.
Δεν άνακαλύπτονται άτιμωρηταί ο Ναπο-
λέον, ή Ναπολεόννη, κλπ. Κι' έτσι θα μάθε-
τε εύκολότερα από ποῦ ξεφυτρώσαμε.

BAL DES GRENOUILLES

Βάτραχος Νο 1: Ανδρόπουλος
Βάτραχος Νο 2: Μανίλης.
Βάτραχος Νο 3: Αόδης.
Βάτραχος Νο 4: Δημητριάδης.
Βάτραχος Νο 5: Λεοντιάδης.
Βάτραχος Νο 6: Θεωπόπουλος.
Βάτραχος Νο 7: Βασιλείου.
Βάτραχος Νο 8: Ευαγγελινίδης.
Βάτραχος Νο 9: Αλεξιάδης.
Βάτραχος Νο 10: Δόσιος.
Βάτραχος Νο 11: Δενδρινός.
Βάτραχος Νο 12: Λασκαρίδης.
Βάτραχος Νο 13: Δεσώρης.
Βάτραχος Νο 14: Μανουσιλίδης.
Βάτραχος Νο 15: Σιδιγιάς.
Βάτραχος Νο 16: Τεραλός.
Βάτραχος Νο 19: Μαρόκος.
Βάτραχος Νο 20: Σκυρόπουλος.
Βάτραχος Νο 21: Πετρίδης.
Βάτραχος Νο 22: Λαζαράν.
Βάτραχος Νο 25: Κανακίς.
Βάτραχος Νο 29: Μωραδόπουλος.

Μίρο Μαγιού = Δημητριάδης για να
μάθης να μην είσαι αδαής. Κατάλαβες
ποτέ ποτε;

Αυτά άς χρησιμεύσουν για παρά-
δειγμα σε όσους θα τολμήσουν να τα
βάλουν ποτέ μαζί μας.

Τί λέτε λοιπόν, κύριοι Βάτραχοι; Κοάζ,
κοάζ, βρεκινέξ;
Εμπρός Διαπλάσσοι-ες, έγγρα-
φήτε στο μεγάλο σύλλογό μας. Δίσις:
Ιερά Έξετασις, Πόστ Ρεσάντ, Κοζάνη.

Α'—704 δις

ΔΥΑΝΔΡΙΑ

Πέλεος άμειλίχτος έναντίον όλων
Κανένα δε λυπούμαστε!
Τζιτζίκι=Φ. Πάνος. Κιθαριώνα Κόρη=
Μπάραπα, Μικρός Έδισων=Δενδρινός,
Σμέλλος Χρύσανθος=Πάνος Τσακάλος,
Μορτάκος=Κιουρκταΐδης, Χλωμό Λου-
λουδάκι=Πατόη, Κόρη του Κύνκου=Μα-
κρυποδάκη, Φρανζέσκα, ντά Ρίμινι=Δια-
κοπούλου, Ναυτάκι του Θεορμαϊκού=Σελα-
νικής, Φάρος της Ειρήνης=Β. Μαλαμής.
(Ακολουθεί.)

Ίπποτη Δέν Ζουάν! Πώς σου κατέ-
θηκε να ζοδεύεις τα λεπτά σου, γράφοντας
κουταμάρες;

Α'—705

Πρωτομπαίνοντας εις το άνωστολίτο-
σαλονάκι της Διαπλάσεως, άλληλογρα-
φώ και ανταλλάσσω κάρτες τοπειών με δ-
λους-ες Δίσις μου: Κ. Εύθ. Αντωνιάδη,
Ταχ. κιβ. 11, Πάφος (Κ. Πρου) διά την:

Κέρη των Δασών

Α'—706

Διαπλάσσοι-ες, άλληλογραφούμε =
Ανταλλάσσω και τετραδιάκια. Στείλτε =
Αστυλόν Παίδιού, δι' Άθηνάδα, Βόλον.
Άθηνάξ

Α'—707

Τριαντάδω της Διάπλάσεως διαλεχτά
στολίδια μοῦστέιαν την κάρτα τους
σύμφωνα με την άγγελία μου (Α'—561).
Βραβεύονται: Έύδνη, Α. Νικολάου, Άρ-
γώ, Πηλειοριτικό Κεράσι.

Παύλος Ντόρης

Α'—708

Επειδή τέσσερα Διαπλάσσοι-ες μου
στείλαν την κάρτα τους μετά τη βρά-
δευση, πρός χάριν τους επαναλαμβάνεται,
λοιπόν παρακαλώ δλους-ες να μου χαρί-
σετε μία κάρτα (τοπειό) για souvenir μ' ά-
φιέρωση. Στις τέσσερις καλύτερες θα δώ-
σω από ένα μικρό δώρο. Δίσις: Γ. Βουλ-
γαρίδης Θεσπιδός 1, Άθήναι.

Παύλος Ντόρης

Α'—709

Μία μικρή συντροφιά από μεγάλα Δια-
πλάσσοι-ες, θέλousα να διοργανώσω
διαφορές γιορτές (οικογενειακές συγκε-
νήσεις, Χριστουγεννιάτικο δένδρο, παι-
δικούς χορούς κτλ.) παρακαλεί όλα τα
Διαπλάσσοι-ες των Άθηνών, άνω των
16 έτών, που επιθυμούν να μπειν στη συ-
ντροφιά και μπορούν όπωςδδήποτε να μά-
θεθοήσουν για πραγματοποίηση του σκο-
πού μας, να γράψετε στην άνω Δίση.

Παύλος Ντόρης

Α'—710

Ναδία, Ε. Ακρογιάλι, Ατταβύ-
νριε, Λιλιάνα, Έλληνόπουλο, Ναου-
σοπαίδο, Ε. Απαχή, Άθηνά, Βά-
τραχοι, λοιποί-ές. Άλληλογραφούμε =
Γράψτε: Ε. Λασκοπούλου, Κοπανάκιον.
Διά:

Νιότης Αδάμαντα-Βάτραχον 30

Α'—711

Σμέλλε Χρύσανθε, στη γιορτούλα σου
θερμές εύχες. Ποία Δίσις σου:
Ερηνή Μικρούλα

ΤΟΜΟΙ

ΤΗΣ ΔΙΑΠΛΑΣΕΩΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ

Της Α' Περιόδου (1879—1893)
από τους έκδοθέντας 24 τόμους
υπάρχουν ακόμη μόνον οι έξής-
τρες: 7ος, 14ος, και 18ος. Έ-
καστος τόμος δρχ. 25, ταχυ-
δρομικώς δε άποσταλλόμενος δρχ.
28,50 διά το Έσωτερικόν και
δρχ. 35 διά το Έξωτερικόν.

Της Β' Περιόδου (1894—1929),
υπάρχουν όλοι οι έκδοθέντες τό-
μοι, 36 έν όλῳ. Έκ τούτων, οι
μέν Τόμοι των έτών 1894—1928
τιμώνται έκαστος άρραφος δρχ.
80 και ραμμένος δρχ. 85. Ό δε
Τόμος του 1929 τιμάται άρρα-
φος δρχ. 110 και ραμμένος δρχ. 115.

Ταχυδρομικά τέλη έκαστου
τόμου προσθετέα εις τας άνω
τιμάς: Διά το Έσωτερικόν δρχ.
5 ή άρραφος και δρχ. 15 ή ραμ-
μένος, διά δε το Έξωτερικόν
δρχ. 23 είτε άρραφος είτε ραμ-
μένος.